

Fremsat den 29. april 2011 af undervisningsministeren (Troels Lund Poulsen)

Forslag

til

Lov om ændring af folkeoplysningsloven

(Demokratiforståelse og aktivt medborgerskab, kommunal folkeoplysningspolitik, øget brugerinddragelse m.v.)

§ 1

I folkeoplysningsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 535 af 14. juni 2004, som ændret ved § 2 i lov nr. 593 af 24. juni 2005, lov nr. 1593 af 20. december 2006, § 8 i lov nr. 561 af 6. juni 2007 og lov nr. 1523 af 27. december 2009, foretages følgende ændringer:

1. I § 3 indsættes efter »få anvist lokaler«: », jf. dog § 6, stk. 1, nr. 3, og § 21, stk. 6«.

2. I § 4, stk. 2, nr. 5, ændres »§ 8, stk. 5« til: »§ 7, stk. 4«

3. I § 4, stk. 3, nr. 6, indsættes efter »foreningens formål«: », jf. § 14, stk. 3«.

4. I § 5, stk. 1, 2. pkt., § 21, stk. 1, og § 28, 1. pkt., ændres »Folkeoplysningsudvalget« til: »Kommunalbestyrelsen«.

5. I § 5, stk. 8, ændres »Folkeoplysningsudvalget afgør, jf. § 37, stk. 4,« til: »Kommunalbestyrelsen afgør«.

6. I § 6, stk. 1, nr. 1, udgår: »og«.

7. I § 6, stk. 1, nr. 2, ændres »jf. kapitel 5.« til: »jf. kapitel 5, og«.

8. I § 6, stk. 1, indsættes som nr. 3:

»3) udviklingsarbejde inden for lovens område.«

9. § 7 affattes således:

»§ 7. Formålet med den folkeoplysende voksenundervisning er at fremme demokratiforståelse og aktivt medborgerskab samt med udgangspunkt i undervisningen at øge deltagerens almene og faglige indsigt og færdigheder. Sigtet er at styrke den enkeltes evne og lyst til at tage ansvar for eget liv og til at deltage aktivt og engageret i samfundslivet.

Stk. 2. Den folkeoplysende voksenundervisning omfatter undervisning, studiekredse, foredrags-virksomhed og debat-skabende aktiviteter, hvortil der er knyttet deltagerbetaling, jf. dog § 8, stk. 3. Kommunalbestyrelsen kan, hvor særlige forhold gør sig gældende, beslutte at fravige kravet om deltagerbetaling.

Stk. 3. Der kan ikke ydes tilskud til formelt kompetencegivende undervisning.

Stk. 4. Den folkeoplysende voksenundervisning skal stå åben for alle. Kommunalbestyrelsen kan, hvor særlige forhold gør sig gældende, godkende den folkeoplysende voksenundervisning for en bestemt afgrænset deltagerkreds.

Stk. 5. Kommunalbestyrelsen fastsætter regler om fravigelse af kravet om deltagerbetaling, jf. stk. 2.«

10. § 8 affattes således:

»§ 8. Grundtilskud ydes til foreningen til aflønning af lærere og ledere inden for den folkeoplysende voksenundervisning, jf. §§ 1 og 7. Aflønning m.v. skal være i overensstemmelse med reglerne fastsat i medfør af § 52. Den folkeoplysende virksomhed skal forestås af en eller flere ledere.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan beslutte, at der ydes supplerende grundtilskud til udgifter til aflønning m.v. af ledere og lærere inden for den folkeoplysende voksenundervisning efter reglerne i dette kapitel for deltagere med handicap i relation til undervisningen i et konkret emne.

Stk. 3. Den enkelte forening afsætter 10 pct. af beløbsrammen, jf. stk. 1, til debatskabende aktiviteter, der kan afregnes på andre udgiftstyper end lærer- og lederløn. Det er ikke en betingelse, at der er knyttet deltagerbetaling til aktiviteter, der får tilskud af denne pulje. Ved finansårets udgang skal der ske tilbagebetaling af ikke forbrugte tilskud af puljen. Kommunalbestyrelsen kan dog beslutte, at mindre, uforbrugte tilskud af puljen overføres til næste års pulje.

Stk. 4. Den enkelte forening kan af beløbsrammen fratrukket 10 pct., jf. stk. 1 og 3, afsætte op til 40 pct. til aktiviteter

på hold inden for fleksible tilrettelæggelsesformer, som kan afregnes på andre udgiftstyper end lærer- og lederløn.

Stk. 5. Undervisningsministeren fastsætter regler om anvendelse af de puljer, der er nævnt i stk. 3 og 4. Kommunalbestyrelsen kan under hensyntagen til de af undervisningsministeren fastsatte regler fastsætte nærmere retningslinjer for anvendelse af puljerne.«

11. Efter § 8 indsættes:

»§ 8 a. Kommunalbestyrelsen kan beslutte, at der ydes særlige tilskud til følgende formål, jf. § 6, stk. 2:

- 1) Nedsættelse af deltagerbetaling for særlige grupper.
- 2) Undervisning m.v., der forudsætter små hold.
- 3) Indgåelse af partnerskaber om løsning af konkrete opgaver.«

12. I § 5, stk. 8, 2. pkt., 10, stk. 1, § 21, stk. 3, § 23, stk. 1, 2. pkt., § 23, stk. 2, 2. pkt., § 25, stk. 2, og § 25, stk. 3, 3. pkt., ændres »folkeoplysningsudvalget« til: »kommunalbestyrelsen«.

13. § 11 affattes således:

»§ 11. Kommunalbestyrelsen fastsætter en tilskudsmodel på baggrund af lokale forhold. Grundlaget for beregningen af tilskuddet skal fremgå af modellen. Kommunalbestyrelsen kan fastsætte en vægtning mellem fag og emner.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsens samlede tilskud til folkeoplysende voksenundervisning efter dette kapitel må ved afregningen ikke overstige 1/3 af foreningernes samlede udgifter til

- 1) aflønning m.v. af ledere og lærere,
- 2) etablering af internetadgang til undervisere på hold inden for fleksible tilrettelæggelsesformer,
- 3) lokaler og undervisningsmaterialer til hold inden for fleksible tilrettelæggelsesformer og
- 4) annoncering, der kan henføres til de hold, der gennemføres inden for fleksible tilrettelæggelsesformer.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsens tilskud ydet efter § 8, stk. 2 og 3, samt § 8 a og foreningernes udgifter til aflønning af ledere og lærere m.v. til undervisning efter § 8, stk. 2 og 3, samt § 8 a er ikke omfattet af begrænsningen i stk. 2.

Stk. 4. En kommunalbestyrelsens samlede tilskud for deltagere med handicap i relation til undervisning i et konkret emne, jf. § 8, stk. 2, må ikke overstige 8/9 af udgifterne til aflønning m.v. af ledere og lærere i forbindelse med denne undervisning.«

14. § 14 affattes således:

»§ 14. Formålet med det frivillige folkeoplysende foreningsarbejde er at fremme demokratiforståelse og aktivt medborgerskab samt med udgangspunkt i aktiviteten og det forpligtende fællesskab at styrke folkeoplysningen. Sigtet er at styrke medlemmernes evne og lyst til at tage ansvar for eget liv og til at deltage aktivt og engageret i samfundslivet.

Stk. 2. Det frivillige folkeoplysende foreningsarbejde rummer idræt samt idébestemt og samfundsengagerende børne- og ungdomsarbejde, hvortil der er knyttet deltagerbetaling.

Kommunalbestyrelsen kan, hvor særlige forhold gør sig gældende, beslutte at fravige kravet om deltagerbetaling.

Stk. 3. En frivillig folkeoplysende forening skal stå åben for alle, som tilslutter sig foreningens formål. Kommunalbestyrelsen kan, hvor særlige forhold gør sig gældende, godkende aktiviteter for en bestemt afgrænset deltagerkreds som frivilligt folkeoplysende foreningsarbejde.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen fastsætter regler om fravigelse af kravet om deltagerbetaling, jf. stk. 2.«

15. I § 18, stk. 1, ændres »folkeoplysningsudvalget« til: »kommunalbestyrelsen« og »udvalget« til: »denne«.

16. I § 19 indsættes som *stk. 3*:

»*Stk. 3.* Kommunalbestyrelsen kan beslutte, at der ydes særlige tilskud til indgåelse af partnerskaber om løsning af konkrete opgaver.«

Stk. 3 bliver herefter stk. 4.

17. I § 21, stk. 5, 1. pkt., indsættes efter »aktiviteten«: », jf. dog stk. 6«.

18. I § 21, stk. 5, ophæves 3. pkt.

19. I § 21 indsættes som *stk. 6* og *7*:

»*Stk. 6.* Har kommunalbestyrelsen ydet tilskud til en aktivitet efter § 6, stk. 1, nr. 3, anvises der lokaler til denne aktivitet efter stk. 1-4.

Stk. 7. Kommunalbestyrelsen kan forlange at få de oplysninger meddelt, som er nødvendige for en vurdering af, om et anvist lokale er anvendt ud fra de forudsatte betingelser for folkeoplysende virksomhed efter loven.«

20. § 22, stk. 4, 3. pkt., § 24, stk. 3, § 25, stk. 6, § 26, stk. 4, og § 33, stk. 4, 2. pkt., ophæves.
§ 25, stk. 7, bliver herefter § 25, stk. 6.

21. Overskriften før § 34 ophæves.

22. § 34 affattes således:

»§ 34. Kommunalbestyrelsen vedtager og offentliggør en politik for den folkeoplysende virksomhed i kommunen, som skal angive følgende:

- 1) Målsætning for borgernes deltagelse i den folkeoplysende voksenundervisning og det frivillige folkeoplysende foreningsarbejde.
- 2) Rammer for den folkeoplysende voksenundervisning og det frivillige folkeoplysende foreningsarbejde, herunder de fysiske rammer.
- 3) Samspil og sammenhæng mellem den støtteberettigede folkeoplysningsvirksomhed og selvorganiserede grupper og aktiviteter, herunder for så vidt angår de økonomiske rammer for det folkeoplysende udviklingsarbejde, jf. § 6, stk. 1, nr. 3.
- 4) Samspil mellem den folkeoplysende virksomhed og øvrige politikområder, herunder muligheder for indgåelse af partnerskaber om løsning af konkrete opgaver, jf. § 8 a, nr. 3, og § 19, stk. 3.

- 5) Afgrænsning af aktiviteter inden for den folkeoplysende virksomhed i forhold til andre tilgrænsende aktiviteter.
- 6) Omfanget og karakteren af brugerinddragelsen af den folkeoplysende virksomhed i kommunen, jf. § 35, stk. 1.«

23. § 35 affattes således:

»§ 35. Kommunalbestyrelsen skal sikre, at den folkeoplysende virksomhed i kommunen inddrages i alle sammenhænge af generel betydning for denne virksomhed, herunder forud for vedtagelsen af

- 1) den i § 34 nævnte politik for den folkeoplysende virksomhed,
- 2) kommunens budget for den folkeoplysende virksomhed og
- 3) kommunens regler for tilskud til den folkeoplysende virksomhed.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan henlægge sine opgaver i henhold til denne lov til et udvalg inden for den kommunale forvaltning med repræsentation for den virksomhed, der får tilskud efter kapitel 3.«

24. §§ 35 a - 39 ophæves.

25. Overskriften før § 40 ophæves.

26. § 40 affattes således:

»§ 40. Udgifterne til et udvalg, som kommunalbestyrelsen har henlagt opgaver til efter § 35, stk. 2, afholdes af kommunalbestyrelsen.

Stk. 2. For deltagelse i møder i et udvalg, som kommunalbestyrelsen har henlagt opgaver til efter § 35, stk. 2, kan der ydes medlemmerne diæter, erstatning for dokumenteret tabt

arbejdsfortjeneste og befordringsgodtgørelse m.v. i overensstemmelse med reglerne i lov om kommunernes styrelse.

Stk. 3. Indenrigs- og sundhedsministeren kan fastsætte regler om vederlag til formænd for udvalg, som kommunalbestyrelsen har henlagt opgaver til efter § 35, stk. 2.«

27. Overskriften før § 41 ophæves.

28. §§ 41 og 42 ophæves.

29. I § 43, stk. 5, 1. pkt., ændres »§ 8, stk. 2« til: »§ 8, stk. 3«.

30. I § 43, stk. 5, 3. pkt., udgår: », herunder folkeoplysningsudvalget«.

31. § 45 a, stk. 1, nr. 2, affattes således:

»2) Daghøjskolens formål er at tilbyde undervisning tilrettelagt for voksne med et folkeoplysende sigte, der bl.a. kan fremme demokratiforståelse og aktivt medborgerskab, eller et beskæftigelsesfremmende sigte.«

32. I § 46 indsættes efter »resultater«: »samt fremme demokratiforståelse og aktivt medborgerskab«.

§ 2

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. august 2011.

Stk. 2. Ansøgninger om tilskud og lokaler, der vedrører finansåret 2011, behandles efter de hidtil gældende regler.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen skal senest den 1. januar 2012 have vedtaget og offentliggjort en politik for den folkeoplysende virksomhed i kommunen, jf. folkeoplysningslovens § 34, som affattet ved denne lovs § 1, nr. 22.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning
 - 1.1. Lovforslagets hovedpunkter
 - 1.2. Folkeoplysningsudvalgets rapport – lovforslagets baggrund
 - 1.2.1. Realkompetence
 - 1.2.2. Forsøg og udvikling
 - 1.2.3. Dialogforum
 - 1.2.4. Højskoler
 - 1.2.5. Forslag, der undersøges nærmere
2. Lovforslagets indhold
 - 2.1. Ændring af formålsbestemmelser
 - 2.1.1. Gældende ret
 - 2.1.2. Den foreslåede ordning
 - 2.2. Kommunal folkeoplysningspolitik
 - 2.2.1. Gældende ret
 - 2.2.2. Den foreslåede ordning
 - 2.3. Brugerinddragelse
 - 2.3.1. Gældende ret
 - 2.3.2. Den foreslåede ordning
 - 2.4. Pulje til udviklingsarbejder
 - 2.4.1. Gældende ret
 - 2.4.2. Den foreslåede ordning
 - 2.5. Partnerskaber mellem kommunalbestyrelser og folkeoplysende foreninger
 - 2.5.1. Gældende ret
 - 2.5.2. Den foreslåede ordning
 - 2.6. Mulighed for at fravige kravet om deltagerbetaling
 - 2.6.1. Gældende ret
 - 2.6.2. Den foreslåede ordning
 - 2.7. Mulighed for oprettelse af lukkede hold
 - 2.7.1. Gældende ret
 - 2.7.2. Den foreslåede ordning
 - 2.8. Ændret tilskudsstruktur for den folkeoplysende voksenundervisning
 - 2.8.1. Gældende ret
 - 2.8.2. Den foreslåede ordning
 - 2.9. Ophævelse af emnebegrænsningen for fleksible tilrettelæggelsesformer
 - 2.9.1. Gældende ret
 - 2.9.2. Den foreslåede ordning
3. Økonomiske og administrative konsekvenser for stat, regioner og kommuner
4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet
5. Administrative konsekvenser for borgerne
6. Miljømæssige konsekvenser
7. Forholdet til EU-retten
8. Hørte myndigheder og organisationer
9. Sammenfattende skema

1. Indledning

I oktober 2010 blev Folkeoplysningsudvalgets rapport Folkeoplysningens samfundsmæssige betydning offentliggjort.

Folkeoplysningsudvalgets rapport har fokus på en modernisering af folkeoplysningsloven med henblik på mindre bureaukrati, styrkelse af demokratisk medborgerskab og af folkeoplysningens lokale forankring. Rapporten indeholder forslag om forsøg og udvikling i form af f.eks. etablering af et videntcenter for folkeoplysning. Der er forslag til fremme af folkeoplysningens betydning på tre områder: uddannelse, sundhed og integration. Endelig har udvalget foreslået, at der etableres et dialogforum mellem folkeoplysningens aktører og offentlige myndigheder, hvor den videre udvikling af området løbende kan evalueres og drøftes.

Folkeoplysningen ser anderledes ud i dag, end da den tog sin spæde begyndelse i midten af 1800-tallet med grundlæggelsen af de første højskoler. Ikke desto mindre har den stadig en vigtig rolle at spille, og det skal en denne ændring af folkeoplysningsloven være med til at sikre.

Folkeoplysningsudvalgets rapport er et godt grundlag for det arbejde. Med dette lovforslag gennemføres en række af forslagene i Folkeoplysningsudvalgets rapport.

1.1. Lovforslagets hovedpunkter

Lovforslaget indebærer en ændring af lovens formålsbestemmelser, således at demokratiforståelse og aktivt medborgerskab indgår direkte i lovteksten.

Derudover indeholder lovforslaget forslag om indførelse af en forpligtelse for kommunalbestyrelsen til at vedtage en kommunal folkeoplysningspolitik og pligt til at sikre brugerinddragelse i kommunerne bl.a. på den kommunale folkeoplysningspolitik. Forpligtelsen til at sikre brugerinddragelse erstatter de frivillige kommunale folkeoplysningsudvalg. De nye regler om brugerinddragelse indebærer således tillige en forenkling af folkeoplysningslovens regler.

Lovforslaget åbner endvidere for udvikling af nye organisationsformer og samarbejder mellem de eksisterende aktører på området. Der er således forslag om etablering af en kommunal udviklingspulje og nye muligheder for kommunalbestyrelsen til at indgå partnerskabsaftaler med de folkeoplysende aktører.

Særligt for så vidt angår folkeoplysningens potentiale for at imødekomme nye borgere og udsatte borgere i det danske samfund gives der med lovforslaget adgang til at fravige kravet om deltagerbetaling i forbindelse med folkeoplysende aktiviteter med støtte efter folkeoplysningsloven. Endvidere gives der mulighed for i særlige tilfælde at oprette lukkede hold for en bestemt afgrænset deltagerkreds. På voksenundervisningsområdet er der tale om en udvidelse i forhold til gældende regler, og for de frivillige foreninger er der tale om en ny mulighed. Formålet er, at borgere, for hvem foreningslivet er ukendt og uanvendt, får en særlig mulighed for at blive introduceret til foreningslivet.

Endelig foreslås en forenkling af tilskudssystemet på området for den folkeoplysende voksenundervisning samt en

udvidelse af anvendelsesområdet for fleksible tilrettelæggelsesformer.

Det bemærkes, at Folkeoplysningsudvalget har foreslået, at de nuværende regler om tilskud til politisk og religiøst ungdomsforeningsarbejde i forbindelse med en lovrevision gøres tydeligere, således at loven bliver enklere at administrere for kommuner og foreninger. Regeringen kan tilslutte sig forslaget, men finder, at spørgsmålet skal reguleres i folkeoplysningsbekendtgørelsen med hjemmel i folkeoplysningslovens § 20 på samme vis, som emner og aktiviteter inden den folkeoplysende voksenundervisning er afgrænset i folkeoplysningsbekendtgørelsens § 3 med hjemmel i lovens § 13. Efter vedtagelsen af dette lovforslag, vil en revision af folkeoplysningsbekendtgørelsen finde sted, i hvilken forbindelse dette forslag vil indgå.

1.2. Folkeoplysningsudvalgets rapport – lovforslagets baggrund

Det fremgår af regeringsgrundlaget "Mulighedernes Samfund", at regeringen vil styrke bevidstheden om Danmark som et demokratisk samfund. Regeringen nedsatte på den baggrund et Folkeoplysningsudvalget, der skulle se på, hvordan folkeoplysningens samfundsmæssige betydning kan styrkes. Endvidere skulle udvalget bl.a. vurdere mulighederne for at afbureaukratisere folkeoplysningsloven.

Udvalget har været sammensat af 1 repræsentant fra KL, 2 repræsentanter fra Dansk Folkeoplysnings Samråd, 1 repræsentant fra Folkehøjskolernes Forening i Danmark, 1 repræsentant fra Dansk Ungdoms Fællesråd, 1 repræsentant fra Idrættens Fællesråd og 4 personligt udpegede medlemmer, herunder formanden.

I oktober 2010 blev Folkeoplysningsudvalgets rapport offentliggjort. Den indeholder en lang række forslag, som kræver ændring af folkeoplysningsloven eller andre regelsæt, herunder vedrørende folkehøjskoler og realkompetence på voksen- og efteruddannelsesområdet. Der er endvidere forslag om forsøg og udvikling m.v. samt en række forslag med opfordringer til regeringen og andre aktører.

Regeringen ønsker at gennemføre hovedparten af forslagene fra udvalgsrapporten. De forslag, der kræver lovændring, er indeholdt i nærværende lovforslag. De øvrige forslag behandles i andre sammenhænge, som beskrives nedenfor.

Kun enkelte forslag fra rapporten vil ikke blive gennemført af regeringen.

Udvalgsrapporten omtaler således en forenkling af reglerne for lokaletilskud til frivillige foreninger, der giver mere kommunal frihed til at prioritere kommunale midler inden for området. Der er ikke tale om et forslag fra det samlede udvalg, da der ikke kunne opnås enighed om en anbefaling. Under hensyn hertil fremsætter regeringen ikke forslag herom.

Derudover har regeringen afvist at gennemføre et forslag fra Folkeoplysningsudvalget, hvorefter tilskud til almen voksenuddannelse (avu) og hf-enkeltfag reduceres for kursister, der ikke går til prøver og eksamen, og provenuet heraf anvendes til finansiering af øget tilskud til den folkeoplysende voksenundervisning. Regeringen finder det ikke hensigtsmæssigt at

flytte midler fra kompetencegivende uddannelse til ikke-kompetencegivende uddannelse. Det skal tillige bemærkes, at udmøntningen af aftalen om genopretning af dansk økonomi fra maj 2010 medfører en afgrænsning af målgruppen for så vidt angår avu-forløb og hf-enkeltfag, idet den indebærer en generelt øget deltagerbetaling til almen voksen- og efteruddannelse. Der er desuden sket en mærkbar forøgelse af deltagerbetalingen for personer, der har en videregående uddannelse. Det betyder tilnærmelsesvis en harmonisering af priserne mellem på den ene side almen voksenuddannelse og hf-enkeltfag og på den anden side den folkeoplysende voksenundervisning.

1.2.1. Realkompetence

Den folkeoplysende voksenundervisning bidrager allerede i dag til realkompetencearbejdet i forhold til vejledning, afklaring og dokumentation af deltagernes realkompetencer i kraft af voksenundervisningens særlige tilgang til arbejdet. Realkompetencearbejdet har gavnlig effekt i forhold til at øge den enkeltes motivation til yderligere uddannelse, da det synliggør de kompetencer, den enkelte har.

Det er Folkeoplysningsudvalgets opfattelse, at hele det frie folkeoplysende område kan bidrage endnu mere til realkompetencearbejdet, end den gør i dag. På den baggrund indeholder Folkeoplysningsudvalgets rapport fire forslag om, hvordan folkeoplysningens særlige karakter kan virke i endnu bedre samspil med de muligheder, der i dag er i forbindelse med vurdering af realkompetencer.

Undervisningsministeriet har som opfølgning på lovovervågningen af lov nr. 556 af 6. juni 2007 om ændring af forskellige love på Undervisningsministeriets område (Udbygning af anerkendelse af realkompetence på voksen- og efteruddannelsesområdet m.v.) og Folkeoplysningsudvalgets rapport udarbejdet en national handlingsplan for anerkendelse af realkompetencer på VEU-området. Handlingsplanen indeholder initiativer, som skal støtte en bredere implementering af ordningerne om realkompetencevurdering i uddannelserne. Planen indeholder både initiativer på tværs af uddannelserne og specifikke initiativer for de enkelte uddannelsesområder.

Undervisningsministeriet nedsætter i foråret 2011 en arbejdsgruppe, som skal deltage i arbejdet med at gennemføre den tværgående handlingsplan med repræsentanter for arbejdsmarkedets parter, uddannelsesinstitutionerne og folkeoplysningen.

I forlængelse heraf vil det eksisterende elektroniske værktøj til dokumentation af realkompetencer, som er erhvervet inden for folkeoplysningen, blive evalueret og videreudviklet i 2012 og 2013. Der er afsat i alt 1 mio. kr. hertil af Undervisningsministeriets forsøgs- og udviklingsmidler.

1.2.2. Forsøg og udvikling

Folkeoplysningsudvalget har foreslået, at der etableres et videncentret for den folkeoplysende voksenundervisning og det frivillige børne- og ungdomsarbejde. Videncentrets opgaver er bl.a. at følge, diskutere og stille forslag til kvalitetssikring og dokumentation af den folkeoplysende voksenunder-

visning og det frivillige børne- og ungdomsarbejdes virke, herunder statistikker, evaluering og undersøgelser m.v.

Regeringen vil på den baggrund i 2011 oprette et videncentret for den folkeoplysende virksomhed, som planlægges at skulle følge den model, som Undervisningsministeriet tidligere har anvendt ved oprettelsen af videncentre – senest Videncentre for Frie Skoler. Der er afsat 6 mio. kr. i alt over tre år til etablering af centret. Målet er et blivende og selvfinansieret videncentret, som efter tre år kan drives videre af værtsinstitutionen. Medfinansiering skal samlet set over de tre år udgøre minimum 25 pct.

Det er endvidere foreslået i Folkeoplysningsudvalgets rapport, at Undervisningsministeriet skal prioritere puljemidler til at styrke bevidstheden om Danmark som et demokratisk samfund og til at give trænere og ledere i foreningsregi bedre redskaber til at håndtere kulturmøder. Til dette formål er der afsat i alt 6,5 mio. kr. over de næste tre år.

1.2.3. Dialogforum

Det er foreslået i Folkeoplysningsudvalgets rapport, at Undervisningsministeriet skal tage initiativ til nedsættelse af Folkeoplysningens Dialogforum, som skal styrke samarbejdet mellem folkeoplysningsområdets aktører og offentlige aktører og understøtte implementeringen af udvalgets anbefalinger på lokalt niveau.

Undervisningsministeriet vil i løbet af 2011 tage initiativ til nedsættelsen af et dialogforum og afholdelse af et første møde. Ministeriet vil foreløbig bistå med en vis sekretariatsbistand. Der er afsat i alt 1,5 mio. kr. over tre år, for hvilke dialogforummet kan iværksætte undersøgelser, konferencer o.l.

Det er tanken, at bl.a. de forslag i folkeoplysningsudvalgets rapport, som regeringen anser som opfordringer til regeringen eller andre aktører, vil kunne drøftes og følges i forummet. Det drejer sig om en række forslag om aktivt foreningsdemokrati, integration, sundhed, biblioteker, lokaler på private og selvejende institutioner og Folkeuniversitetets virksomhed.

1.2.4. Højskoler

Folkeoplysningsudvalgets rapport indeholder også tre forslag om nye vilkår for kurser på folkehøjskoler. De drejer sig om at give mulighed for højskolekurser for særlige grupper, sprogundervisning varetaget af et sprogcenter som del af et højskoleophold og praktik under et højskoleophold inden for de folkeoplysende organisationer.

Der er forudsat udgiftsneutralitet for forslagene fra udvalget, hvorfor en udgiftsneutral løsning må søges forhandlet på plads med Højskoleforeningen. Disse forhandlinger pågår i foråret 2011.

1.2.5. Forslag, der undersøges nærmere

Endelig indeholder rapporten enkelte forslag, som kræver eller har givet anledning til yderligere undersøgelse og overvejelse.

Det drejer sig om et forslag vedrørende ændring af systemerne omkring driftsoverenskomster på området for forbedrende voksenundervisning og ordblindeområdet. Det drejer

sig endvidere om et forslag, hvorefter alle lokaler og anlæg m.v. der er fuldt finansieret af skatteborgermidler, kan anvises til folkeoplysende virksomhed, og de institutioner, der er omfattet af anvisningspligten, må kun opkræve dokumenterede merudgifter.

Endelig bemærkes, at det fremgår af Folkeoplysningsudvalgets rapport, at det skal fastholdes, at der ikke kan ydes tilskud efter folkeoplysningsloven til virksomhed med kommercielt sigte. Denne konklusion er regeringen enig i, men ser fortsat et behov for en bedre afgrænsning af den folkeoplysende virksomhed i forhold til det kommercielle marked. Regeringen overvejer derfor at iværksætte et analysearbejde, hvor konsekvenserne af regelændringer, der kan tilgodese konkurrencehensyn, afdækkes, herunder bl.a. en vurdering af mulighederne for en præcisering af reglerne. Det er endvidere en del af nærværende lovforslag, at landets kommunalbestyrelser i den foreslåede kommunale folkeoplysningspolitik skal angive en afgrænsning af den folkeoplysende virksomhed i kommunen i forhold til tilgrænsende aktiviteter, herunder aktiviteter der udbydes på det kommercielle marked, jf. lovforslagets § 1, nr. 22.

2. Lovforslagets indhold

2.1. Ændring af formålsbestemmelser

Folkeoplysningsudvalget har foreslået, at demokratisk medborgerskab indskrives direkte i formåls-paragrafferne i folkeoplysningsloven. Det fremgår allerede af lovens forarbejder, at demokratisk medborgerskab er en integreret del af det folkeoplysende arbejde, men udvalget ønsker at synliggøre dette fokus yderligere ved at tilføje det i lovens formålsbestemmelser.

Regeringen kan tilslutte sig, at demokratisk medborgerskab indgår i formålsbestemmelserne i folkeoplysningsloven, da formålet med nedsættelsen af udvalget bl.a. har været netop synliggørelse af folkeoplysningens samfundsmæssige betydning.

2.1.1. Gældende ret

Formålsbestemmelserne i folkeoplysningslovens §§ 1, 7 og 14 beskriver det overordnede formål for den folkeoplysende voksenundervisning og det frivillige folkeoplysende foreningsarbejde. Formålsbeskrivelserne skal give initiativtagerne, kommunalbestyrelserne og folkeoplysningsudvalgene pejlemærker for lokalt på et alment og kvalificeret grundlag at kunne diskutere, definere og afgrænse den støtteberettigende folkeoplysende virksomhed efter loven.

Efter folkeoplysningslovens § 1 skal bestemmelserne i lovens afsnit I med respekt for forskellige holdninger sikre offentlige tilskud m.v. til den frie folkeoplysende virksomhed, der bygger på fællesskab og de enkelte initiativtageres idégrundlag. Efter lovens §§ 7 og 14 er formålet med hhv. den folkeoplysende voksenundervisning og det frivillige folkeoplysende foreningsarbejde med udgangspunkt i undervisningen eller aktiviteten og fællesskabet at styrke deltageres evne og lyst til at tage ansvar for eget liv og til at deltage aktivt og engageret i samfundslivet. Bestemmelserne skal ses i sam-

menhæng med hinanden og med det foreningsbegreb, der defineres i lovens §§ 4 og 5.

Formålsbestemmelserne sætter folkeoplysningen ind i en overordnet samfundsmæssig, historisk, kulturel og social sammenhæng, hvor grundelementerne i det folkeoplysende arbejde trækkes frem. Her tænkes f.eks. på demokratiforståelse og aktivt medborgerskab, hvor den enkelte føler sig forpligtet over for andre borgere og over for fællesskabet og forholder sig aktivt til andre, jf. lovforslag nr. 189 af 2. februar 2000, jf. Folketingstidende, tillæg A, sp. 5145.

Demokratisk medborgerskab er dermed allerede i den nuværende lov et formål med aktiviteterne. Selve formuleringen heraf fremgår imidlertid alene af lovforarbejderne.

Efter folkeoplysningslovens § 45 a, stk. 1, nr. 2, er daghøjskolens formål at tilbyde undervisning med folkeoplysende eller beskæftigelsesfremmende sigte tilrettelagt for voksne. Endelig fremgår det af lovens § 46, at formålet med Folkeuniversitetets virksomhed gennem folkeoplysende undervisnings- og foredragsvirksomhed er at udbrede kendskabet til forskningens metoder og resultater.

2.1.2. Den foreslåede ordning

Med de foreslåede ændringer af lovens formålsbestemmelser for hhv. den folkeoplysende voksen-undervisning, det frivillige foreningsliv, daghøjskolerne og Folkeuniversitetet, tilføjes det, at den folkeoplysende virksomheds formål er at fremme demokratiforståelse og aktivt medborgerskab.

Ved at indskrive demokratiforståelse og aktivt medborgerskab direkte i lovteksten tydeliggøres folkeoplysningens demokratiske forpligtelse.

Det bemærkes, at begrebet 'demokratisk medborgerskab', som Folkeoplysningsudvalget har foreslået indskrevet i formålsbestemmelserne anses for dækket af formuleringen 'demokratiforståelse og aktivt medborgerskab'. Sidstnævnte afspejler i højere grad end førstnævnte, at demokrati og medborgerskab er emner, som den enkelte må forholde sig aktivt til. Ordvalget afspejler dermed også spørgsmålet om dannelse.

Det bemærkes, at Folkeoplysningsudvalget har foreslået, at folkeoplysningslovens § 1 udvides, så den også gælder på daghøjskoleområdet og for Folkeuniversitetet. Lovens § 1 hører imidlertid under lovens afsnit I om den frie folkeoplysende virksomhed, hvorfor bestemmelsen ikke uden videre kan ændres således, at den også omfatter daghøjskoler og Folkeuniversitetet.

Formålet med Folkeoplysningsudvalgets forslag er imidlertid at sikre, at demokratisk medborgerskab også gøres til en del af formålet for daghøjskolerne og Folkeuniversitetet, hvilket sikres med de foreslåede ændringer af lovens § 45 a og § 46.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 9, 14, 31 og 32.

2.2. Kommunal folkeoplysningspolitik

Folkeoplysningsudvalget har foreslået, at kommunerne forpligtes til at udarbejde en folkeoplysningspolitik i et samarbejde med brugerne. Folkeoplysningspolitikken skal udvikles løbende og være et dynamisk redskab i forhold til at udvikle

og understøtte aktiviteterne på folkeoplysningsområdet. En folkeoplysningspolitik vil kunne fremme demokratisk medborgerskab og samarbejdet mellem folkeoplysningens mange aktører og grupper.

Regeringen er enig i forslaget, som vil kunne sikre en bæredygtig udvikling af de rammer, som de folkeoplysende aktører agerer inden for. En række kommuner har allerede politikker eller strategier på området, og denne gode tendens ønskes udbredt til alle landets kommuner.

2.2.1. Gældende regler

Der er ikke i dag fastsat regler om udformning af kommunale politikker på folkeoplysningsområdet. Folkeoplysningsloven indeholder alene en række bestemmelser om, at kommunalbestyrelsen kan fastsætte regler om f.eks. tilskud til driftsudgifter til private lokaler m.v. til aktiviteter for personer over 25 år, jf. den gældende bestemmelse i lovens § 25, stk. 4.

2.2.2. Den foreslåede ordning

Forslaget indebærer, at der formuleres en ny bestemmelse i folkeoplysningslovens § 34, hvorefter kommunalbestyrelsen forpligtes til at udarbejde en folkeoplysningspolitik, som bl.a. skal angive de overordnede målsætninger og rammer for den folkeoplysende virksomhed i kommunen. Den skal tillige angive, hvorledes kommunalbestyrelsen vil sikre et godt samspil imellem de folkeoplysende aktiviteter og andre områder, der grænser op til disse aktiviteter, herunder med kulturelle aktiviteter og kulturinstitutioner, så der ikke skabes konkurrence mellem de forskellige tilbud i kommunen, men derimod sammenhæng mellem alle tilbud i kommunen.

Folkeoplysningspolitikken udarbejdes efter inddragelse af de folkeoplysende organisationer, jf. lovforslagets § 1, nr. 23. Omfanget og karakteren af denne brugerinddragelse skal ligeledes angives i folkeoplysningspolitikken.

Politikken kan løbende omsættes i konkrete strategier og handleplaner. Det kan f.eks. være strategier for samarbejde på tværs af sektorer og kommunegrænser, når det er relevant. På den måde kan folkeoplysende aktiviteter bl.a. bidrage til at fremme fælles indsats inden for rammen af kulturaftaler mellem staten og kommunerne.

Det er ikke hensigten med forslaget, at kommunerne i den forbindelse skal pålægges øgede udgifter til den folkeoplysende virksomhed.

Folkeoplysningsloven vil fortsat indeholde hjemmel til, at kommunalbestyrelsen kan fastsætte regler på nærmere bestemte områder som f.eks. den omtalte bestemmelse i lovens § 25, stk. 4.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 22.

2.3. Brugerinddragelse

Det har siden 2004 været frivilligt for kommunalbestyrelserne, om de vil nedsætte et folkeoplysningsudvalg, og i de to efterfølgende valgperioder har et stigende antal kommunalbestyrelser fravalgt det kommunale folkeoplysningsudvalg.

Folkeoplysningsudvalget anser det for afgørende, at der i alle kommuner sikres lovens brugere formel og reel inddragelse i kommunens folkeoplysningspolitik.

Udvalget har derfor foreslået, at brugerne på anden måde skal sikres formel og reel brugerinddragelse. Brugerinddragelsen skal sikre frivillige folkeoplysende foreninger og udbydere af folkeoplysende voksenundervisning (aftenskoler) hørings- og udtaleret vedrørende kommunens folkeoplysningspolitik, jf. den foreslåede § 34 (lovforslagets § 1, nr. 23), kommunens budget på folkeoplysningsområdet og kommunens tilskudsregler og -rammer på folkeoplysningsområdet.

Folkeoplysningsudvalget har endvidere foreslået, at kommunalbestyrelsen skal have mulighed for at delegere dele af sine beføjelser i henhold til folkeoplysningsloven til udvalg eller lignende, hvor lovens brugere er repræsenteret.

Regeringen kan tilslutte sig forslaget, der kan medvirke til et bredt samarbejde om og en kvalificering af en bæredygtig folkeoplysningspolitik i kommunerne. Regeringen finder endvidere, at delegation til udvalg af en række områder – også delegation til udvalg med repræsentation af eksterne aktører – er en naturlig del af virksomheden i en stor politisk ledet organisation, som landets kommuner er i dag.

Regeringen ønsker endvidere at give kommunalbestyrelserne større frihed til at organisere deres arbejde på folkeoplysningsområdet afstemt efter lokale forhold. Omfanget og karakteren af brugerinddragelsen i kommunen, herunder ved delegation, fastlægges således bedst i den enkelte kommune.

2.3.1. Gældende regler

Folkeoplysningslovens §§ 34-39 indeholder en række bestemmelser, der regulerer et nedsat folkeoplysningsudvalgs sammensætning og valgprocedurer samt kompetencer og pligter. Det er frivilligt, om kommunalbestyrelsen vælger at nedsætte et folkeoplysningsudvalg, hvorfor bestemmelserne kun finder anvendelse i de tilfælde, hvor folkeoplysningsudvalget er tilvalgt.

Folkeoplysningsloven indeholder ingen regler om ekstern delegation ud over muligheden for delegation til et kommunalt folkeoplysningsudvalg.

2.3.2. Den foreslåede ordning

Forslaget indebærer, at der formuleres en ny bestemmelse i folkeoplysningslovens § 35, hvorved kravet om brugerinddragelse lovfæstes. Det fremgår først og fremmest, at kommunalbestyrelsen har en forpligtelse til at sikre brugerinddragelse, herunder inden vedtagelsen af den foreslåedes folkeoplysningspolitik, kommunens budget på området og kommunens regler for tilskud til den folkeoplysende virksomhed. Hvordan brugerinddragelsen nærmere tilrettelægges, må afgøres ved en lokal beslutning i kommunalbestyrelsen i overensstemmelse med lokale ønsker og behov.

Efter forslaget indsættes endvidere nye bestemmelser i den foreslåede § 35, som giver hjemmel til delegation til et udvalg inden for den kommunale forvaltning, hvor de folkeoplysende aktører i kommunen er repræsenteret.

Forslaget om delegationsadgang omfatter delegation til et kommunalt folkeoplysningsudvalg, som det kendes i dag, hvis kommunalbestyrelsen har valgt at nedsætte et sådant. Som følge heraf ophæves lovens bestemmelser om et nedsat folkeoplysningsudvalgs sammensætning og valgprocedurer samt kompetencer og pligter, ligesom resten af loven konsekvensrettes i overensstemmelse hermed.

Forslaget forhindrer ikke kommunalbestyrelserne i også fremover at nedsætte folkeoplysningsudvalg, men den enkelte kommunalbestyrelse vil herefter selv skulle fastlægge omfanget af delegationen og regler for udvalgets virke.

Den enkelte kommunalbestyrelse får med forslaget frihed til at fastlægge brugerinddragelsens nærmere udformning. Brugerinddragelsen kan foregå i form af et fortsat folkeoplysningsudvalg eller et folkeoplysningsudvalgslignende organ, men brugerinddragelsen kan f.eks. også foregå gennem en bredere inddragelse af alle kommunens frivillige folkeoplysende foreninger og den folkeoplysende voksenundervisning.

Omfanget og karakteren af den brugerinddragelse, der skal gælde på folkeoplysningsområdet i en given kommune skal nedfældes i folkeoplysningspolitikken, som den folkeoplysende virksomhed i kommunen hører over. Der sikres dermed også brugerinddragelse på, hvordan kommunalbestyrelsen tilrettelægger brugerinddragelsen.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 23.

2.4. Pulje til udviklingsarbejde

Folkeoplysningsudvalget har foreslået, at kommunalbestyrelsen skal afsætte en årlig pulje, der giver tilskud til udviklingsarbejde i forbindelse med organiseringsformer, initiativer, foreninger eller projekter med et folkeoplysende sigte. Puljen skal kunne søges af såvel etablerede foreninger som selvorganiserede grupper. Det er kommunalbestyrelsen, der beslutter puljens størrelse. Hvis ikke-organiserede og andre foreningstyper får bevilliget tilskud efter puljen, omfattes de af lovens regler om anvisning af lokaler.

Regeringen kan tilslutte sig forslaget, som bidrager til at styrke og synliggøre af folkeoplysningens samfundsmæssige betydning. Forslaget om en udviklingspulje rækker således ud til nye målgrupper for den folkeoplysende virksomhed. Det drejer sig særligt om unge, herunder også unge etniske minoriteter. For disse er aftensskoler og foreningsliv typisk ikke et tilbud, man benytter sig af.

2.4.1. Gældende ret

Det fremgår af folkeoplysningslovens § 3, at den frie folkeoplysende virksomhed skal være etableret af en folkeoplysende forening med vedtægt for at være tilskudsberettiget eller kunne få anvist lokaler. Det er således efter de gældende regler en forudsætning for tilskud og anvisning af lokaler efter folkeoplysningsloven, at ansøgeren er en forening i lovens forstand med en bestyrelse og vedtægter m.v. jf. lovens § 4.

Kommunalbestyrelsen afsætter og fordeler årligt en beløbsramme til den folkeoplysende voksenundervisning og til det frivillige folkeoplysende foreningsarbejde, jf. folkeoplys-

ningslovens § 6, stk. 1. Af denne beløbsramme ydes tilskud til foreningernes aktiviteter. Det er kommunalbestyrelsens afgørelse, hvor stor beløbsrammen skal være.

2.4.2. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at der indsættes en bestemmelse i folkeoplysningslovens § 6, hvorefter kommunalbestyrelsen årligt fastsætter og fordeler en beløbsramme til udviklingsarbejde med et folkeoplysende sigte. Denne beløbsramme/pulje vil kunne fordeles til såvel ikke-organiserede grupper som etablerede foreninger til udvikling af nye initiativer, projekter, organisationsformer m.v.

Med en sådan pulje får kommunalbestyrelserne tillige mulighed for at tilgodese tværgående samarbejder mellem foreningsliv, netværk og erhvervsliv. Puljen vil derfor styrke folkeoplysningens muligheder for at løfte nye samfundsopgaver og indgå i nye samarbejder.

Med dette forslag opstilles der ikke regler for, hvilken beløbsramme kommunalbestyrelsen skal afsætte. Det er i overensstemmelse med det princip, der i øvrigt gælder for afsættelsen af kommunale midler til folkeoplysende virksomhed. Endvidere er det i overensstemmelse med regeringens politik om selvstændighed i forvaltningen af den kommunale økonomi. Puljen fastsættes inden for den af kommunalbestyrelsen allerede fastsatte beløbsramme til folkeoplysnings jf. folkeoplysningslovens § 6. Det er således ikke hensigten med en pulje til udvikling og nye initiativer, at kommunerne i den forbindelse skal pålægges øgede udgifter til den frie folkeoplysende virksomhed.

Ved udformningen af retningslinjer m.v. for puljen skal der sikres brugerinddragelse, jf. den foreslåede § 35, stk. 1 (lovforslagets § 1, nr. 23). Retningslinjerne skal endvidere fremgå af den lokale folkeoplysningspolitik, jf. den foreslåede bestemmelse i § 34, stk. 1, nr. 3 (lovforslagets § 1, nr. 22).

Det foreslås endvidere, at folkeoplysningslovens § 21 ændres således, at kommunalbestyrelsen pålægges at anvise egnede ledige lokaler til aktiviteter, der er ydet tilskud til efter den foreslåede ændring af lovens § 6.

Endelig foreslås en tilføjelse til lovens § 3, som giver hjemmel til, at der kan ydes tilskud til andre end folkeoplysende foreninger fra udviklingspuljen, ligesom der kan anvises lokaler til sådanne aktiviteter.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 1, 8 og 19.

2.5. Partnerskaber mellem kommunalbestyrelser og folkeoplysende foreninger om løsning af opgaver

En række kommunalbestyrelser og foreninger er i stigende omfang interesserede i at indgå aftaler om løsningen af en række samfundsmæssige opgaver inden for bl.a. uddannelse, demokratiaktiviteter, sundhed, forebyggelse og integration.

Folkeoplysningsudvalget har på den baggrund foreslået, at folkeoplysningslovens tilskudsregler til det frivillige folkeoplysende foreningsarbejde og den folkeoplysende voksenundervisning skal sikre, at kommunalbestyrelserne kan indgå samarbejdsaftaler med foreninger om løsningen af særligt prioriterede opgaver.

Regeringen kan tilslutte sig forslaget, idet den folkeoplysende virksomhed derved i højere grad kan medvirke til at løse nogle af de samfundsmæssige opgaver, som påhviler kommunerne. Det vil styrke folkeoplysningens samfundsmæssige betydning og bidrage til regeringens strategi i forhold til civilsamfundet, jf. regeringens National Civilsamfundsstrategi – en styrket inddragelse af civilsamfundet og frivillige organisationer i den sociale indsats fra oktober 2010. Med strategien vil regeringen fremme aktivt medborgerskab og systematisk inddrage civilsamfundet og frivillige organisationer i arbejdet med socialt udsatte personer og familier. En målsætning i den forbindelse er at skabe et civilsamfund, der dels samarbejder på tværs af social-, sundheds-, bolig-, integrations-, beskæftigelses- samt skole- og idrætsområdet om at løse sociale problemstillinger, og dels samarbejder med den offentlige sektor og det private erhvervsliv om at løse sociale problemstillinger for dermed at skabe nye samspil i samarbejdet.

2.5.1. *Gældende ret*

Efter folkeoplysningslovens § 6, stk. 1, afsætter og fordeler kommunalbestyrelsen årligt en beløbsramme til den folkeoplysende voksenundervisning og til det frivillige folkeoplysende foreningsarbejde, jf. folkeoplysningslovens § 6, stk. 1.

Folkeoplysningslovens § 6, stk. 2, giver kommunalbestyrelsen mulighed for at afsætte et beløb af den efter lovens § 6, stk. 1, afsatte beløbsramme, til nærmere angivne formål inden for lovens område til såvel det frivillige folkeoplysende foreningsliv som den folkeoplysende voksenundervisning. Et sådan nærmere angivent formål kan f.eks. være mellemkommunale betalinger på aftenskoleområdet, virksomhed, der retter sig mod særlige målgrupper, herunder mennesker med handicap. Kommunalbestyrelsen kan ligeledes beslutte at afsætte en del af beløbsrammen til forsøgs- og udviklingsarbejde inden for lovens område.

Nogle af disse formål er der endvidere udtrykkelig hjemmel i folkeoplysningslovens kapitel 4 og 5 til at yde tilskud til. Det drejer sig bl.a. om særlige tilskud til brug for handicappedes deltagelse i de folkeoplysende aktiviteter, jf. folkeoplysningslovens § 8, stk. 2 og 3, samt § 19, stk. 2.

2.5.2. *Den foreslåede ordning*

Det foreslås, at de særlige tilskud, der er udtrykkelig hjemmel til at anvende midlerne afsat efter folkeoplysningslovens § 6, stk. 2, til, suppleres af en udtrykkelig hjemmel i den foreslåedes § 8 a, nr. 3, hvorefter kommunalbestyrelsen kan beslutte at yde særlige tilskud til indgåelse af partnerskaber om løsning af konkrete opgaver såvel inden for voksenundervisningen som det frivillige foreningsliv.

Med forslaget lægges der op til, at kommunalbestyrelserne i højere grad indgår partnerskabsaftaler med foreningerne om specifikke indsatsområder, som kan rummes inden for folkeoplysningslovens formål, og som kan opnå tilskud efter folkeoplysningslovens § 6.

Forslaget skal ses på baggrund af Folkeoplysningsudvalgets forslag om at give kommunalbestyrelserne mulighed for at indgå samarbejdsaftaler med foreninger om løsningen af sær-

ligt prioriterede opgaver. Der ønskes dog ikke med forslaget en forringelse af vilkårene for folkeoplysningens grundlæggende opgaver inden for demokratisk medborgerskab, oplysning og fællesskab m.v. Derfor opfordrer Folkeoplysningsudvalget kommunalbestyrelserne til at overføre midler til den i folkeoplysningslovens § 6 omtalte beløbsramme, hvis kommunalbestyrelsen har til hensigt at indgå partnerskaber på områder, som ellers skulle varetages af kommunerne på anden vis.

Det bemærkes, at kommunale partnerskabsaftaler med frivillige foreninger og udbydere af voksen-undervisning fortsat kan indgås uden for folkeoplysningslovens regelsæt. Tilskud til sådant arbejde kan dog ikke tages fra den efter folkeoplysningslovens § 6, stk. 1, fastsatte beløbsramme, men må tilføres fra andre relevante sektorer i kommunen.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 11 og 16.

2.6. *Mulighed for at fravige kravet om deltagerbetaling*

Det er foreslået i Folkeoplysningsudvalgets rapport, at kommunalbestyrelsen skal have mulighed for at fravige kravet om deltagerbetaling for at give folkeoplysningens aktører mulighed for at nå udsatte grupper.

Regeringen kan tilslutte sig forslaget. Udsatte gruppers deltagelse i folkeoplysende aktiviteter kan bidrage til sammenhængskraften og myndiggørelsen af borgerne i samfundet. Det gælder naturligvis først og fremmest for de udsatte grupper, der inddrages i den folkeoplysende virksomhed, men også for andre deltagere i samme aktivitet, og for de frivillige ledere og lærere, der arbejder med aktiviteten.

Forslaget rækker ud til nye målgrupper for den folkeoplysende virksomhed. I denne sammenhæng drejer det sig særligt om socialt udsatte, herunder også etniske minoriteter for hvem foreningslivet er ukendt eller uprøvet, bl.a. fordi deltagelse heri kan være en økonomisk udfordring.

2.6.1. *Gældende ret*

Det følger af folkeoplysningslovens § 7, stk. 2, og 14, stk. 2, at der skal være knyttet deltagerbetaling til de folkeoplysende aktiviteter, der er tilskudsudløsende. For voksenundervisningen er der dog i lovens § 8, stk. 2, givet mulighed for, at debatskabende aktiviteter kan afholdes med tilskud, uden at der opkræves deltagerbetaling. Herudover kan der ikke gøres undtagelse fra kravet om deltagerbetaling, hvis der skal være tale om folkeoplysende aktiviteter, der er tilskudsberettiget efter folkeoplysningsloven.

Det bemærkes, at der efter folkeoplysningslovens § 11, stk. 3, er givet mulighed for at yde særlige tilskud til nedsættelse af deltagerbetalingen for voksenundervisning af særlige grupper.

2.6.2. *Den foreslåede ordning*

Det foreslås, at kommunalbestyrelsen med en ændring af hhv. lovens §§ 7 og 14 gives adgang til at fravige kravet om deltagerbetaling under forudsætning af, at der fastsættes kommunale retningslinjer herfor. Der vil således alene skulle ske fravigelse, hvor særlige forhold gør sig gældende, typisk hvor

den pågældende deltager ikke selv har mulighed for at afholde deltagerbetalingen.

Bestemmelsen kan dog også bruges i andre særlige tilfælde, hvor det økonomiske aspekt ikke nødvendigvis er afgørende. Der kan således være sociale problemer eller integrationsrelaterede forhold, der gør, at den pågældende ikke ville deltage i en folkeoplysende aktivitet, hvis der skulle ydes deltagerbetaling. Formålet skal blot under alle omstændigheder være inddragelse af grupper i de folkeoplysende aktiviteter, som ellers ikke ville gøre brug af disse, med henblik på at fremme sammenhængskraften i samfundet.

Det forhold, at der kan gøres undtagelse fra kravet om deltagerbetaling betyder ikke, at der ydes foreningerne eller aftenskolerne tilskud til dækning af den deltagerbetaling, som ellers ville have været opkrævet.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 9 og 14.

2.7. Mulighed for oprettelse af lukkede hold

Folkeoplysningsudvalget har foreslået, at kommunalbestyrelsen skal have mulighed for at give tilladelse til at oprette lukkede hold inden for den folkeoplysende voksenundervisning og det frivillige foreningsliv. Formålet med forslaget er, at give primært flygtninge og indvandrere, der ikke ellers gør brug af eller er bekendt med den folkeoplysende virksomhed, mulighed for at indgå heri under særligt beskyttede forhold. Det kan være et første skridt på vejen til øget deltagelse i foreningslivet eller i voksenundervisningen.

Regeringen kan tilslutte sig forslaget, men ønsker et bredere anvendelsesområde af muligheden for at oprette lukkede hold. Muligheden for at oprette lukkede hold skal således ikke alene bidrage til integrationen af flygtninge og indvandrere i Danmark, men også til at tiltrække andre grupper til foreningslivet, som normalt ikke gør brug heraf. Det vil kunne bidrage til sammenhængskraften i samfundet.

2.7.1. Gældende ret

Efter folkeoplysningslovens § 8, stk. 5, skal den folkeoplysende voksenundervisning stå åben for alle. Bestemmelsen giver dog også mulighed for, at kommunalbestyrelsen, hvor særlige forhold gør sig gældende, kan godkende voksenundervisning for en bestemt afgrænset deltagerkreds. Det fremgår af forarbejderne til bestemmelsen, jf. lovforslag nr. L 189 af 2. februar 2000, at der med særlige forhold tænkes på, at afgrænsningen af deltagerkredsen skyldes fysiske omstændigheder, f.eks. hvis undervisningen flyttes ud på et plejehjem, institution, virksomhed eller lignende. Bestemmelsen giver således ikke i dag hjemmel til at afgrænse deltagerkredsen med den begrundelse, at der er et særligt behov for at tiltrække bestemte nye grupper til foreningslivet.

Det fremgår af folkeoplysningslovens § 4, stk. 3, nr. 6, at en folkeoplysende forening som udgangspunkt skal være åben for alle. Dog vil en firmaidrætsklub kunne begrænse medlemsskaren til medlemmer, der rent faktisk arbejder i det pågældende firma, ligesom en politisk ungdomsforening kan kræve, at medlemmerne ikke kan være tilsluttet andre partier end foreningens moderparti. Tilsvarende gør sig gældende for

kirkelige børne- og ungdomsorganisationer m.v. Der er ikke hjemmel til at afgrænse medlemskab af en folkeoplysende forening begrundet i f.eks. etnisk baggrund eller social situation.

2.7.2. Den foreslåede ordning

Såvel den folkeoplysende voksenundervisning som det frivillige foreningsliv kan ved deres virksomhed bidrage til sammenhængskraften i samfundet. Derfor er det væsentligt, at så mange grupper i samfundet som muligt deltager i foreningslivet. For at tiltrække nye brugere til foreningslivet kan det være et værktøj at oprette kurser, der er særligt målrettet en afgrænset deltagerkreds.

Det foreslås derfor, at der i folkeoplysningslovens §§ 7 og 14 indføres hjemmel til, at kommunalbestyrelsen, hvor særlige forhold gør sig gældende, kan godkende folkeoplysende voksenundervisning og frivilligt folkeoplysende foreningsarbejde for en bestemt afgrænset deltagerkreds.

Med forslaget udvides muligheden for inden for den folkeoplysende voksenundervisning at godkende hold for en bestemt afgrænset deltagerkreds, og der gives udtrykkelig hjemmel hertil for så vidt angår det frivillige foreningsliv. De folkeoplysende aktiviteter skal som udgangspunkt fortsat være åbne for alle, men med forslaget gives der udtrykkelig hjemmel til i særlige tilfælde at iværksætte aktiviteter inden for lovens område for en bestemt afgrænset deltagerkreds.

Ved særlige tilfælde tænkes på de situationer, hvor der kan være et særligt behov for at tiltrække nye grupper til foreningslivet. Det kan f.eks. være i forhold til indvandrere eller socialt udsatte, men der åbnes også op for, at afgrænsningen af deltagerkredsen kan finde sted i andre tilfælde, hvor der er et behov for at tiltrække en særlig gruppe af nye deltagere til aktiviteter eller undervisning i foreningslivet.

Det bemærkes, at det ikke er hensigten med de foreslåede ændringer, at de samme personer skal kunne deltage i samme aktiviteter/undervisning for en afgrænset deltagerkreds gennem flere år. Hensigten er således at tiltrække nye grupper til foreningslivet og derved styrke sammenhængskraften i samfundet.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 9 og 14.

2.8. Ændret tilskudsstruktur for den folkeoplysende voksenundervisning

Det er Folkeoplysningsudvalgets opfattelse, at reglerne om tilskud til den folkeoplysende voksenundervisning med få ændringer kan medvirke til at sikre den folkeoplysende voksenundervisning forbedrede muligheder for fortsat at bidrage positivt til samfundet.

Folkeoplysningsudvalget har på den baggrund foreslået, at kommunalbestyrelsen af de midler, der allerede er afsat efter folkeoplysningslovens § 6, årligt afsætter en beløbsramme til grundtilskud og særlige tilskud til den folkeoplysende voksenundervisning.

Regeringen kan tilslutte sig forslaget, som vil kunne forenkle tilskudsreguleringen og dermed gøre den mere gennemskuelig for såvel borgere og foreninger som kommuner.

Det bemærkes, at Folkeoplysningsudvalgets forslag tillige indeholder en anbefaling om at forhøje det samlede tilskud til voksenundervisning, således at det ikke længere begrænses af en øvre grænse for tilskuddet på 1/3 af foreningernes samlede udgifter, men derimod skal have en nedre grænse på 50 pct. af foreningernes samlede udgifter. Denne del af forslaget indebærer store økonomiske konsekvenser og foreslås derfor ikke gennemført.

2.8.1. Gældende ret

Efter den gældende bestemmelse i folkeoplysningslovens § 8 ydes der tilskud til aflønning af lærere og ledere inden for den folkeoplysende voksenundervisning. Der kan endvidere efter lovens § 11, stk. 2, ydes supplerende tilskud til aflønning i forbindelse med undervisning af deltagere med handicap i relation til undervisning i et konkret emne.

Efter folkeoplysningslovens § 11, stk. 3, kan kommunalbestyrelsen beslutte at nedsætte deltagerbetalingen eller yde supplerende tilskud til undervisningen m.v. inden for et nærmere angivent formål inden for lovens område, jf. lovens § 6, stk. 2.

Folkeoplysningslovens § 11, stk. 1, 4 og 5, vedrører fordelingen af den beløbsramme, der er afsat i medfør af lovens § 6, stk. 1, nr. 1, til den folkeoplysende voksenundervisning.

2.8.2. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at de bestemmelser i kapitel 4, der vedrører tilskud, som afsættes til aflønning af lærere og ledere samles under ét som grundtilskud i lovens § 8.

I en ny § 8 a reguleres herefter de særlige tilskud, som kommunalbestyrelsen efter folkeoplysningslovens § 6, stk. 2, kan vælge at yde tilskud til inden for et nærmere angivent formål, herunder – som noget nyt – til indgåelse af partnerskaber om løsning af konkrete opgaver.

Endelig foreslås fordelingen af den del af den efter folkeoplysningslovens § 6, stk. 1, nr. 1, afsatte beløbsramme, som er afsat til aktiviteter til den folkeoplysende voksenundervisning, fordelt efter regler fastsat i § 11.

Ændringen er en regelforenklaring af teknisk karakter, som ikke indebærer materielle ændringer i folkeoplysningslovens regler om tilskud til den folkeoplysende voksenundervisning. Ændringen har til hensigt at skabe mere gennemskuelighed på området – såvel af hensyn til udbyderne af voksenundervisning som kommunernes administration. Der er således alene tale om en nærmere regulering af fordelingen af de midler, som kommunalbestyrelsen allerede i dag afsætter årligt efter folkeoplysningslovens § 6, stk. 1.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 10, 11 og 13.

2.9. Ophævelse af emnebegrænsning for fleksible tilrettelæggelsesformer

Den folkeoplysende voksenundervisnings traditionelle tilrettelæggelsesformer er udfordret af øgede krav til fleksibilitet, da en stor del af voksenundervisningen er tilrettelagt på en bestemt ugedag på faste tidspunkter. Folkeoplysningsudvalget har derfor anbefalet, at den eksisterende emnebegrænsning

i de fleksible tilrettelæggelsesformer, herunder fjernundervisning, ophæves for at sikre øget fleksibilitet i den folkeoplysende voksenundervisning.

Regeringen kan tilslutte sig forslaget, da det udvider inddragelsen af e-learning i livslang læring. Forslaget har således til hensigt at indrette voksenundervisningen efter et moderne samfund, som i stadig højere grad stiller krav til fleksibilitet – både på arbejdsmarkedet og i fritiden.

2.9.1. Gældende ret

Den folkeoplysende voksenundervisning har i dag mulighed for at benytte fleksible tilrettelæggelsesformer, hvis undervisningen omhandler væsentlige samfundsrelaterede emner, jf. folkeoplysningslovens § 8, stk. 3, og de dertilhørende lovbemærkninger, jf. lovforslag nr. L 13 af 4. oktober 2006 til ændring af folkeoplysningsloven. Det fremgår af disse bemærkninger, at formålet med fleksible tilrettelæggelsesformer er at styrke udviklingen af et aktivt medborgerskab inden for væsentlige samfundsrelaterede områder og temaer som eksempelvis integration af etniske minoriteter, livsstilssygdomme, folkesundhed, forbrugeroplysning og borgerinddragelse.

En af de særlige tilrettelæggelsesformer, som de fleksible tilrettelæggelsesformer giver mulighed for at benytte, er fjernundervisning (fleksibel læring). Denne mulighed anvendes dog ikke meget i praksis, da væsentlige samfundsrelaterede emner egner sig dårligt for fjernundervisning. I praksis er det primært de grundlæggende fag såsom sprog, it-undervisning m.v., der er egnet til at tilrettelægge som fjernundervisning, men som folkeoplysningsloven ser ud i dag, er dette ikke muligt.

2.9.2. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at formuleringen af folkeoplysningslovens § 8, stk. 3, som efter forslaget bliver § 8, stk. 4, præciseres, og at det herved bemærkes, at formålet med anvendelsen af fleksible tilrettelæggelsesformer udvides, således at der også gives mulighed for anvendelse af fleksible tilrettelæggelsesformer inden for andre fag og områder end væsentlige samfundsrelaterede emner, herunder inden for grundlæggende fag såsom sprog og it.

Bestemmelsen i folkeoplysningsbekendtgørelsens § 6, stk. 3, hvorefter mindst 30 pct. af undervisningstimerne for det enkelte hold skal gennemføres i fællesskab, opretholdes for alle former for fjernundervisning, da et væsentligt kendetegn ved folkeoplysningen netop er mødet mellem mennesker.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 10.

3. Økonomiske og administrative konsekvenser for stat, regioner og kommuner

En kommunal folkeoplysningspolitik vil naturligt indgå som en del af den enkelte kommunalbestyrelses samlede strategi på området, men skønnes at udgøre en samlet administrativ merudgift for kommunerne på 3,3 mio. kr. i 2011 og 1,1 mio. kr. om året i 2012 og fremover.

Forslaget om brugerinddragelse indebærer en forpligtelse for kommunalbestyrelsen til at sikre brugerinddragelse, her-

under inden vedtagelsen af den foreslåede folkeoplysningspolitik, kommunens budget på området og kommunens regler for tilskud til den folkeoplysende virksomhed.

Omfanget og karakteren af brugerinddragelsen i kommunen fastlægges i den enkelte kommune. Forslaget skønnes samlet set at udgøre en administrativ merudgift for kommunerne på 5,8 mio. kr. om året.

Forslaget om brugerinddragelse indebærer samtidig en forenkling af de centralt fastsatte regler og en frihed for kommunalbestyrelserne til at tilrettelægge inddragelsen af brugere i kommunen efter lokale forhold.

Lovforslaget forventes samlet set at give anledning til kommunale merudgifter på 5,7 mio. kr. i 2011 og 6,9 mio. kr. om året 2012 og fremover. Dette vil blive DUT-reguleret.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

Lovforslaget har ingen økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet.

5. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har administrative konsekvenser for borgeren.

6. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

7. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

8. Hørte myndigheder og organisationer

Lovforslaget er sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer:

Amatørernes Kunst & Kultur Samråd, AOF Danmark, BUPL, Børne- og Kulturchefforeningen, Børne- og Ungdomsorganisationernes Samråd, Daghøjskoleforeningen, Danmarks Idrætsforbund, Dansk Amatør-Musik Union, Dansk Amatør Teater Samvirke, Dansk Blinde Samfund, Danske Gymnastik- og Idrætsforeninger, Dansk Handicap Idræts-Forbund, Danske Orkesterdirigenter, Dansk Firmaidrætsforbund, Dansk Folkeoplysnings Samråd, Dansk Oplysnings Forbund, Dansk Ungdoms Fællesråd, De Danske Skytteforeninger, Danske Handicaporganisationer, Det Centrale Handicapråd, Folkeligt Oplysnings Forbund, Folkeuniversitetet, Folkevirke, Fritid og Samfund, Fritidssamrådet i Danmark, KL, Kulturelle Samråd i Danmark, Liberalt Oplysnings Forbund, LVU – Landsforbundet af Voksen- og Ungdomsundervisere, Manuelle Fags Samråd, Musisk Oplysningsforbund, NETOP – Netværk for Oplysning, Oplysningsforbundenes Fællesråd, Socialistisk Oplysningsforbund, Uddannelsesforbundet og Ungdomsringen.

Høringssvar, der afgives efter lovforslagets fremsættelse, fremsendes løbende til Folketingets Uddannelsesudvalg.

9. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser /mindreudgifter	Negative konsekvenser/merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Kommunale administrative merudgifter på 5,7 mio. kr. i 2011 og 6,9 mio. kr. om året i 2012 og frem.
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Økonomiske og administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter	

Bemærkninger til forslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Den foreslåede ændring af folkeoplysningslovens § 3 indebærer, at der fremover vil kunne ydes tilskud og anvises lokaler efter folkeoplysningsloven til andre end etablerede folkeoplysende foreninger.

Forslaget er en forudsætning for, at der andre steder i loven kan åbnes for tilskud og anvisning af lokaler til andre en folkeoplysende foreninger. Det er specifikt angivet med den foreslåede ændring af folkeoplysningslovens § 3, hvilke undtagelser fra den normale ordning, der er givet mulighed for, jf. de foreslåede bestemmelser i § 6, stk. 1, nr. 3, og § 21, stk. 6 (lovforslagets § 1, nr. 8 og 19). Der kan således ikke ske fravigelse fra foreningsbegrebet i andre tilfælde end i forbindelse med tilskud efter den foreslåede udviklingspulje, jf. den foreslåede bestemmelse i § 6, stk. 1, nr. 3.

Til nr. 2

Den foreslåede ændring af § 4, stk. 2, nr. 5, ændrer henvisningen til folkeoplysningslovens § 8, stk. 5, til § 7, stk. 4, som efter lovforslagets § 1, nr. 9, indeholder regler om åbenhed i den folkeoplysende voksenundervisning.

Til nr. 3

I § 4, stk. 3, nr. 6, foreslås tilføjet en henvisning til bestemmelsen om åbenhed i det frivillige foreningsliv i den foreslåede bestemmelse i § 14, stk. 3, jf. lovforslagets § 1, nr. 14.

Til nr. 4 og 5

I konsekvens af lovforslagets § 1, nr. 24, hvorefter bestemmelserne om de kommunale folkeoplysningsudvalg udgår, ændres henvisningerne i § 5, stk. 1, 2. pkt., § 5, stk. 8, § 21, stk. 1, og § 28, 1. pkt., fra folkeoplysningsudvalget til kommunalbestyrelsen.

Til nr. 6-8

Med den foreslåede bestemmelse i § 6, stk. 1, nr. 3, gøres det obligatorisk for kommunalbestyrelsen årligt at fastsætte og fordele en beløbsramme (pulje) til udviklingsarbejde inden for lovens område.

Med etablering af puljen åbnes der for, at aktiviteter arrangeret af selvorganiserede grupper tænkes ind i folkeoplysningsloven, ligesom der gives mulighed for, at det organiserede foreningsliv kan udvikle organiseringsformer, der i højere grad end i dag kan involvere nye grupper og andre end dem, der traditionelt er medlem af en forening.

Med en sådan pulje får kommunalbestyrelserne tillige mulighed for at tilgodese tværgående samarbejder mellem foreningsliv, netværk og erhvervsliv. Puljen vil derfor styrke folkeoplysningens muligheder for at løfte nye samfundsgaver og indgå i nye samarbejder.

Det er ikke hensigten med forslaget at pålægge kommunerne at øge deres udgifter til den folkeoplysende virksomhed. Puljen kan derfor afsættes inden for den ramme, som kommunalbestyrelsen allerede i dag afsætter efter folkeoplysningslovens § 6, stk. 1. Det er endvidere – som i dag – kommunalbestyrelsen, der træffer beslutning om puljens størrelse. Hvordan der nærmere uddeles midler efter puljen, er ligeledes kommunalbestyrelsens beslutning, dog således at der ydes tilskud efter objektive kriterier, der giver lige tilskudsvilkår for virksomhed med samme funktion og indhold, jf. folkeoplysningslovens § 33, stk. 2.

Kommunalbestyrelsens beslutning om puljens nærmere formål og fordelingsprincipper m.v. skal indgå i den kommunale folkeoplysningspolitik, jf. den foreslåede § 34, stk. 1, nr. 3 (lovforslagets § 1, nr. 22). Kommunalbestyrelsen skal endvidere sikre brugerinddragelse forud for den nærmere fastlæggelse af puljens formål og omfang m.v., jf. den foreslåede § 35, stk. 1 (lovforslagets § 1, nr. 23).

Til nr. 9

Efter den foreslåede affattelse af § 7, stk. 1, er formålet med den folkeoplysende voksenundervisning at fremme demokratiforståelse og aktivt medborgerskab samt med udgangspunkt i undervisningen at øge deltagernes almene og faglige indsigt og færdigheder. Sigtet er at styrke den enkeltes evne og lyst til at tage ansvar for eget liv og til at deltage aktivt og engageret i samfundslivet.

Med den foreslåede ændring af formålsbestemmelsen for den folkeoplysende voksenundervisning tilføjes det lovteksten, at det er en del af formålet hermed at fremme demokratiforståelse og aktivt medborgerskab.

Ændringen tydeliggør folkeoplysningens demokratiske forpligtelse og understreger de demokratiske perspektiver i de folkeoplysende aktiviteter. Der er alene tale om en tilføjelse til de eksisterende formål.

Den foreslåede bestemmelse i § 7, stk. 2, 1. pkt., er en videreførelse af den gældende bestemmelse i § 7, stk. 2, hvorefter den folkeoplysende voksenundervisning omfatter aktiviteter, hvortil der er knyttet deltagerbetaling, jf. dog den foreslåede bestemmelse i § 8, stk. 3, om de særlige regler for debatskabende aktiviteter.

Efter den foreslåede bestemmelse i § 7, stk. 2, 2. pkt., kan kommunalbestyrelsen, hvor særlige forhold gør sig gældende, beslutte at fravige kravet om deltagerbetaling.

Som det fremgår, kan kravet om deltagerbetaling alene fraviges, hvor særlige forhold gør sig gældende. Med indførelsen af denne undtagelsesbestemmelse tænkes helt specifikt på yderligere inddragelse af udsatte grupper i den folkeoplysende voksenundervisning. Der vil derfor typisk være et socialt og økonomisk aspekt i begrundelsen for at fravige kravet om deltagerbetaling. Men der kan også inddrages andre forhold som f.eks. integrationsmæssige aspekter.

For konkret at blive omfattet af undtagelsen skal kommunalbestyrelsen træffe afgørelse herom ud fra de retningslinjer, som fastsættes i medfør af den foreslåede bestemmelse i § 7, stk. 5. Det er udbyderen af voksenundervisning, der forud for iværksættelse af undervisningen ansøger kommunalbestyrelsen om ret til at fravige kravet om deltagerbetaling. Der kan ansøges for enkeltpersoner, men en ansøgning vil efter omstændighederne også kunne omfatte en gruppe af personer.

Det forhold, at der kan gøres undtagelse fra kravet om deltagerbetaling betyder ikke, at der ydes udbyderne af voksenundervisning tilskud til dækning af den deltagerbetaling, som ellers ville have været opkrævet. Undtagelsen betyder, at kommunalbestyrelsen kan betragte undervisning, hvor nogle eller i særlige tilfælde alle deltagere ikke yder betaling for deltagelse, som undervisning efter folkeoplysningsloven – forudsat at undervisningen i øvrigt opfylder folkeoplysningslovens betingelser. Undtagelsen betyder endvidere, at aktivitetstimer for deltagere, der konkret er omfattet af undtagelsen, kan medregnes i tilskudsgrundlaget for den udbyder af voksenundervisning, hvor den pågældende deltager i undervisningen.

Der kan fortsat ydes tilskud til nedsættelse af deltagerbetalingen for voksenundervisning, jf. folkeoplysningslovens §

11, stk. 3, som efter lovforslaget bliver § 8 a, nr. 1, jf. lovforslagets § 1, nr. 11

Den foreslåede bestemmelse i § 7, stk. 3, er en videreførelse af den gældende bestemmelse i § 7, stk. 3.

Efter den foreslåede bestemmelse i § 7, stk. 4, 1. pkt., skal den folkeoplysende voksenundervisning stå åben for alle. Bestemmelsen er en videreførelse af den gældende bestemmelse i folkeoplysningslovens § 8, stk. 5, 1. pkt.

Indholdet af bestemmelsen om åbenhed i folkeoplysningslovens § 8, stk. 5, foreslås flyttet til folkeoplysningslovens § 7, som afgrænser formål for og indhold af den folkeoplysende voksenundervisning.

Det bemærkes, at henvisningen i den gældende bestemmelse i folkeoplysningslovens § 8, stk. 5, 1. pkt., til folkeoplysningslovens § 43, stk. 5, ikke videreføres. Det kan således almindeligvis antages, at det forhold, at en kursusedtager skal afgive personlige oplysninger, ikke er til hinder for at karakterisere kurset som åbent. Denne antagelse overflødiggør henvisningen.

Efter den foreslåede bestemmelse i § 7, stk. 4, 2. pkt., kan kommunalbestyrelsen, hvor særlige forhold gør sig gældende, godkende folkeoplysende voksenundervisning for en bestemt afgrænset deltagerkreds.

Den foreslåede bestemmelse er en nyaffattelse af den gældende bestemmelse i folkeoplysningslovens § 8, stk. 5, 2. pkt.

Med særlige forhold tænkes – som efter de gældende regler – først og fremmest på en afgrænsning af deltagerkredsen, der relaterer sig til fysiske omstændigheder; at undervisningen flyttes ud på et plejehjem, institution, virksomhed eller lignende.

Derudover kan deltagerkredsen afgrænses af forhold, der er begrundet i et behov for at tiltrække nye grupper til den folkeoplysende voksenundervisning. Det kan f.eks. være i forhold til indvandrere eller socialt udsatte, men der åbnes også op for, at afgrænsningen af deltagerkredsen kan finde sted i andre tilfælde, hvor der er et behov for at tiltrække en særlig gruppe af nye deltagere til undervisning.

Det er ikke hensigten med forslaget, at den afgrænsede personkreds, som deltager i undervisningen på et særligt hold, skal kunne fortsætte på dette særlige hold igennem længere tid. Et særligt afgrænset hold skal alene virke som en form for introduktion til den folkeoplysende voksenundervisning, således at den enkelte efter en periode har bedre mulighed for at fungere i undervisning, der er åben for alle.

Kommunalbestyrelsen træffer afgørelse om, hvorvidt særlige forhold gør sig gældende og om undervisningen skal godkendes som tilskudsberettigende folkeoplysende voksenundervisning.

Det fremgår af den foreslåede bestemmelse i § 7, stk. 5, at kommunalbestyrelsen fastsætter regler om fravigelse af kravet om deltagerbetaling.

Da det ikke er hensigten med den ovenfor anførte procedure for fravigelse af kravet om deltagerbetaling, at der herved skal indføres kompliceret sagsbehandling af sådanne sager, er det afgørende, at der fastsættes klare regler herom. Der bør derfor

i vid udstrækning være regler, som betyder, at kommunalbestyrelsen kan træffes afgørelse efter objektive konstaterbare kriterier. Et væsentligt kriterium vil i den sammenhæng kunne være husstandsindkomsten i deltagerens hjem. Det kan endvidere indgå, om den pågældende f.eks. er uden for arbejdsmarkedet eller har andre sociale problemer. Det vil i den sammenhæng f.eks. kunne være et kriterium, at deltageren har bopæl i et udsat boligområde.

Der skal sikres brugerinddragelse forud for fastsættelse af regler om fravigelse af kravet om deltagerbetaling, jf. lovforslagets § 1, nr. 23. Hvis kommunalbestyrelsen vælger aktivt at anvende muligheden for fravigelse af kravet om deltagerbetaling, vil det endvidere være naturligt, at formål og rammer herfor angives i den kommunale folkeoplysningspolitik, jf. lovforslagets § 1, nr. 22.

Til nr. 10

Med lovforslagets § 1, nr. 10 og 11, foreslås en ændring af det eksisterende system for tilskud til den folkeoplysende voksenundervisning, således at der fremover ydes henholdsvis grundtilskud efter den foreslåede § 8 og særlige tilskud efter den foreslåede § 8 a.

Den foreslåede bestemmelse i § 8, stk. 1, er en videreførelse af den gældende bestemmelse i folkeoplysningslovens § 8, stk. 1, dog således at det i forslaget specifikt anføres, at denne bestemmelse regulerer grundtilskud.

Den foreslåede bestemmelse i § 8, stk. 2, er en videreførelse af den gældende bestemmelse i folkeoplysningslovens § 11, stk. 2, dog også her således, at det anføres, at bestemmelsen regulerer grundtilskud. Bestemmelsen foreslås flyttet til § 8, således at supplerende tilskud til aflønning m.v. af ledere og lærere for deltagere med handicap i relation til undervisningen i et konkret emne indgår som en del af grundtilskuddet. Bestemmelsen hører endvidere bedre hjemme i lovens § 8, eftersom den i lighed med de gældende bestemmelser i folkeoplysningslovens § 8, stk. 1-4, vedrører beløb afsat til aflønning af lærere og ledere.

Den foreslåede bestemmelse i § 8, stk. 3, er en videreførelse af den gældende bestemmelse i folkeoplysningslovens § 8, stk. 2, dog således at henvisning til lovens formålsbestemmelser i folkeoplysningslovens §§ 1 og 7 udgår. Idet der allerede er henvist til disse bestemmelser i den foreslåede § 8, stk. 1, er henvisningen overflødig. Debatskabende aktiviteter skal fortsat ligge inden for lovens formål.

Den foreslåede bestemmelse i § 8, stk. 4, er en nyaffattelse af den gældende bestemmelse i folkeoplysningslovens § 8, stk. 3, idet formålet med fleksible tilrettelæggelsesformer udvides.

Formålet med de fleksible tilrettelæggelsesformer er herfter tosidet. For det første skal disse tilrettelæggelsesformer styrke udviklingen af et aktivt medborgerskab inden for væsentlige samfundsrelaterede områder og temaer som eksempelvis integration af etniske minoriteter, livsstilssygdomme, folkesundhed, forbrugeroplysning og borgerinddragelse.

Derudover kan der – hvor det er relevant – afholdes aktiviteter tilrettelagt som fleksible tilrettelæggelsesformer inden for andre emner, som ikke nødvendigvis er væsentligt samfundsrelaterede i den forstand, som er nævnt ovenfor. Der vil herefter f.eks. kunne tilrettelægges fjernundervisning (fleksibel læring) inden for f.eks. grundlæggende fag som sprog og it. Aktiviteterne skal dog – som hidtil – ligge inden for lovens formål, jf. folkeoplysningslovens §§ 1 og 7.

Bestemmelsen i folkeoplysningsbekendtgørelsens § 6, stk. 3, hvorefter mindst 30 pct. af undervisningstimerne for det enkelte hold skal gennemføres i fællesskab, opretholdes for alle former for fjernundervisning, da et væsentligt kendetegn ved folkeoplysningen netop er mødet mellem mennesker.

Det er ikke hensigten med forslaget at pålægge kommunerne at øge deres udgifter. Udvidelsen af anvendelsen af fleksible tilrettelæggelsesformer kan således afholdes inden for den ramme, som kommunalbestyrelsen allerede i dag årligt afsætter efter folkeoplysningslovens § 6, stk. 1.

Den foreslåede bestemmelse i § 8, stk. 5, er en videreførelse af den gældende bestemmelse i folkeoplysningslovens § 8, stk. 4, 1. pkt. Den gældende bestemmelse i folkeoplysningslovens § 8, stk. 4, 2. pkt., ophæves. Bestemmelsen henviser således til et kommunalt nedsat folkeoplysningsudvalg, der er nedsat i medfør af folkeoplysningslovens § 34, som foreslås ophævet, jf. lovforslagets § 1, nr. 24.

Til nr. 11

Med lovforslagets § 1, nr. 10 og 11, foreslås en ændring af det eksisterende system for tilskud til den folkeoplysende voksenundervisning, således at der fremover ydes henholdsvis grundtilskud efter den foreslåede bestemmelse i § 8 og særlige tilskud efter den foreslåede bestemmelse i § 8 a.

Den foreslåede § 8 a giver udtrykkelig hjemmel til at yde en række nærmere bestemte tilskud inden for den beløbsramme, der er til rådighed efter folkeoplysningslovens § 6, stk. 2.

De foreslåede bestemmelser i § 8 a, nr. 1 og 2, er en videreførelse af den gældende bestemmelse i folkeoplysningslovens § 11, stk. 3.

Det er tilføjet i den foreslåede bestemmelse i § 8 a, nr. 3, at kommunalbestyrelsen kan beslutte, at der ydes særlige tilskud til indgåelse af partnerskaber med udbydere af folkeoplysende voksenundervisning om løsning af konkrete opgaver.

Den foreslåede tilføjelse medfører, at der også vil kunne ydes særlige tilskud efter folkeoplysningsloven til løsning af konkrete opgaver, som en udbyder af folkeoplysende voksenundervisning har fået på baggrund af en partnerskabsaftale, som kommunalbestyrelsen har indgået med denne udbyder.

Særlige tilskud udbetales fra den beløbsramme, som kommunalbestyrelsen fastsætter efter folkeoplysningslovens § 6, stk. 2, hvilket ikke er en ændring i forhold til de gældende regler. Der kan dog overføres økonomiske midler fra andre relevante dele af den kommunale forvaltning til den i folkeoplysningslovens § 6 nævnte beløbsramme, i det omfang kommunalbestyrelsen derved har til hensigt at få løst nogle af sine opgaver ved indgåelse af partnerskaber under henvisning

til den foreslåede ændring i folkeoplysningslovens § 8 a, nr. 3. Herved tænkes primært på opgaver, som kommunalbestyrelsen ønsker at iværksætte f.eks. som en service for sine borgere eller som led i en langsigtet strategi for forbedringer inden for f.eks. uddannelse eller integration.

Et partnerskab kunne f.eks. vedrøre opsøgning og fastholdelse af bestemte nye deltagere i en forening, som samtidig kan være led i en social indsats i kommunens socialforvaltning, eller et særligt kursus på en aftenskole, som imødekommer behov i forhold til fremme af beskæftigelse.

Kommunalbestyrelsens politik og prioriteringer i forhold til indgåelse af partnerskaber med udbydere af voksenundervisning vil skulle beskrives i kommunens folkeoplysningspolitik, jf. den foreslåede § 34, stk. 1, nr. 4 (lovforslagets § 1, nr. 22), ligesom der i den forbindelse skal sikres brugerinddragelse, jf. den foreslåede § 35, stk. 1, nr. 1 (lovforslagets § 1, nr. 23). Der skal ligeledes sikres brugerinddragelse forud for vedtagelsen af budget og regler, som berører den efter § 6, stk. 2, afsatte beløbsramme.

Den foreslåede ændring er – som i dag – ikke til hinder for, at kommunalbestyrelsen indgår partnerskabsaftaler, som ikke finansieres via folkeoplysningslovens § 6, men på anden vis, hvis der i øvrigt er adgang for kommunalbestyrelsen hertil. Det vil således være en sag mellem den enkelte kommunalbestyrelse og den enkelte aktør, hvad aftalen indebærer, til hvilken pris og under hvilke forudsætninger.

Til nr. 12

I konsekvens af lovforslagets § 1, nr. 24, hvorefter reglerne om de kommunale folkeoplysningsudvalg udgår, ændres henvisningerne til folkeoplysningsudvalget i § 5, stk. 8, 2. pkt., § 10, stk. 1, § 21, stk. 3, § 23, stk. 1 og 2, § 25, stk. 2, og § 25, stk. 3, 3. pkt., til kommunalbestyrelsen.

Til nr. 13

Den foreslåede bestemmelse i § 11, stk. 1-3, er en videreførelse af de gældende bestemmelser i § 11, stk. 1, 2. pkt., og stk. 5. Sidstnævnte foreslås af forståelsesmæssige hensyn opdelt i tre stykker, da den indeholder tre forskellige regler.

Særligt for så vidt angår den foreslåede bestemmelse i § 11, stk. 2, nr. 3, bemærkes, at det ikke – som i den gældende bestemmelse – udtrykkeligt fremgår, at der er tale om undervisningsmaterialer af ikke-blivende værdi. Det er dog fortsat undervisningsmaterialer af ikke-blivende værdi, der skal indgå i beregningen.

Den foreslåede bestemmelse i § 11, stk. 4, er en videreførelse af den gældende bestemmelse i § 11, stk. 4.

De øvrige bestemmelser i den gældende lovs § 11 er ført over i de foreslåede bestemmelser i § 8 og § 8 a.

Til nr. 14

Efter den foreslåede affattelse af § 14, stk. 1, er formålet med det frivillige folkeoplysende foreningsarbejde at fremme demokratiforståelse og aktivt medborgerskab samt med ud-

gangspunkt i aktiviteten og det forpligtende fællesskab at styrke folkeoplysningen. Sigtet er at styrke medlemmernes evne og lyst til at tage ansvar for eget liv og til at deltage aktivt og engageret i samfundslivet.

Med den foreslåede ændring af formålsbestemmelsen for det frivillige folkeoplysende foreningsarbejde tilføjes det lovteksten, at det er en del af formålet hermed at fremme demokratiforståelse og aktivt medborgerskab.

Ændringen afspejler alene en tilføjelse til beskrivelsen af de eksisterende formål, der skal tydeliggøre folkeoplysningens demokratiske forpligtelse og understrege de demokratiske perspektiver i de folkeoplysende aktiviteter.

Den foreslåede bestemmelse i § 14, stk. 2, 1. pkt., er en videreførelse af den gældende bestemmelse i § 14, stk. 2, hvorefter det frivillige foreningsliv omfatter aktiviteter, hvortil der er knyttet deltagerbetaling.

Efter den foreslåede bestemmelse i § 14, stk. 2, 2. pkt., kan kommunalbestyrelsen, hvor særlige forhold gør sig gældende, beslutte at fravige kravet om deltagerbetaling.

For så vidt angår rækkevidden af denne undtagelsesbestemmelse henvises til det anførte ovenfor vedrørende lovforslagets § 1, nr. 9.

Efter den foreslåede bestemmelse i § 14, stk. 3, skal en frivillig folkeoplysende forening stå åben for alle, som tilslutter sig foreningens formål. Kommunalbestyrelsen kan, hvor særlige forhold gør sig gældende, godkende aktiviteter for en bestemt afgrænset deltagerkreds som frivilligt folkeoplysende foreningsarbejde.

Det fremgår allerede i dag af folkeoplysningslovens § 4, stk. 3, nr. 6, at en folkeoplysende forening som udgangspunkt skal være åben for alle. Dog vil en firmaidrætsklub kunne begrænse medlemsskaren til medlemmer, der rent faktisk arbejder i det pågældende firma, ligesom en politisk ungdomsforening kan kræve, at medlemmerne ikke kan være tilsluttet andre partier end foreningens moderparti. Tilsvarende gør sig gældende for kirkelige børne- og ungdomsorganisationer m.v. Der er dog ikke hjemmel til at afgrænse medlemskab af en folkeoplysende forening begrundet i f.eks. et særligt behov for at tiltrække bestemte nye grupper til foreningslivet.

Medlemskab af en frivillig folkeoplysende forening skal – med de nævnte undtagelser – som udgangspunkt fortsat være åben for alle, men med forslaget gives der udtrykkelig hjemmel til inden for lovens område at iværksætte aktiviteter for en bestemt afgrænset deltagerkreds.

For den nærmere forståelse af, hvorledes afgrænsningen af deltagerkredsen kan finde sted, henvises til det anførte ovenfor vedrørende lovforslagets § 1, nr. 9.

Det fremgår af den foreslåede bestemmelse i § 14, stk. 4, at kommunalbestyrelsen fastsætter regler om fravigelse af kravet om deltagerbetaling.

Der henvises også herved til det anførte ovenfor vedrørende lovforslagets § 1, nr. 9.

Til nr. 15

I konsekvens af lovforslagets § 1, nr. 24, hvorefter reglerne om de kommunale folkeoplysningsudvalg udgår, ændres henvisningerne i § 18, stk. 1, fra folkeoplysningsudvalget til kommunalbestyrelsen.

Til nr. 16

Efter den foreslåede bestemmelse i § 19, stk. 3, kan kommunalbestyrelsen beslutte, at der ydes særlige tilskud til indgåelse af partnerskaber med frivillige folkeoplysende foreninger om løsning af konkrete opgaver.

Den foreslåede bestemmelse medfører, at der vil kunne ydes særlige tilskud efter folkeoplysningsloven til løsning af konkrete opgaver, som en frivillig folkeoplysende forening har fået på baggrund af en partnerskabsaftale, som kommunalbestyrelsen har indgået med denne forening.

Særlige tilskud efter den foreslåede bestemmelse udbetales fra den beløbsramme, som kommunalbestyrelsen fastsætter efter folkeoplysningslovens § 6, stk. 2.

Der henvises herved til det anførte ovenfor vedrørende lovforslagets § 1, nr. 11, idet det anførte finder tilsvarende anvendelse for så vidt angår tilskud til frivillige folkeoplysende foreninger efter den foreslåede bestemmelse i § 19, stk. 3.

Den gældende bestemmelse i folkeoplysningslovens § 19, stk. 3, bliver herefter stk. 4.

Til nr. 17-19

Med de foreslåede ændringer af folkeoplysningslovens § 21 pålægges kommunalbestyrelsen at anvise lokaler til aktiviteter, der har opnået tilskud efter den foreslåede udviklingspulje, jf. den foreslåede bestemmelse i § 6, stk. 1, nr. 3 (lovforslagets § 1, nr. 8).

Med den foreslåede ændring af § 21, stk. 5, angives, at der kan gøres undtagelse fra betingelsen for anvisning af lokaler om, at foreningen opfylder lovens tilskudsbetingelser, herunder for så vidt angår foreningsbegrebet, jf. folkeoplysningslovens § 3.

Undtagelsen fremgår af den foreslåede bestemmelse i § 21, stk. 6, hvorefter der anvises lokaler efter folkeoplysningslovens § 21, stk. 1-4, til aktiviteter, som kommunalbestyrelsen har ydet tilskud til efter den foreslåede bestemmelse i § 6, stk. 1, nr. 3. Anvisningen af lokaler skal således foregå efter de samme prioriteringer, som også gælder ved anvisning af lokaler i øvrigt.

Den nærmere regulering af økonomi og omfanget af anvisningen m.v., som fremgår af folkeoplysningslovens § 22, gælder tillige ved anvisning af lokaler til aktiviteter, der har opnået tilskud fra udviklingspuljen, jf. den foreslåede bestemmelse i § 6, stk. 1, nr. 3.

Den foreslåede bestemmelse i § 21, stk. 7, er en videreførelse af den gældende bestemmelse i folkeoplysningslovens § 21, stk. 5, 3. pkt., hvorefter kommunalbestyrelsen kan forlange de oplysninger meddelt, som er nødvendige for en vurdering af, om et anvist lokale er anvendt ud fra de forudsatte betingelser til folkeoplysende virksomhed efter loven.

Placeringen af bestemmelsen foreslås ændret, således at den også gælder for de tilfælde, hvor der er ydet tilskud til aktiviteter, der har opnået tilskud fra udviklingspuljen jf. den foreslåede bestemmelse i § 6, stk. 1, nr. 3.

Til nr. 20 og 21

I konsekvens af lovforslagets § 1, nr. 24, hvorefter bestemmelserne om de kommunale folkeoplysningsudvalg udgår, ophæves § 22, stk. 4, 3. pkt., § 24, stk. 3, § 25, stk. 6, § 26, stk. 4, og § 33, stk. 4, 2. pkt. Endvidere ophæves overskriften til bestemmelserne vedrørende folkeoplysningsudvalg.

Til nr. 22

Med den foreslåede bestemmelse i § 34 forpligtes kommunalbestyrelsen til at vedtage og offentliggøre en politik for den folkeoplysende virksomhed i kommunen.

Formålet med at forpligte kommunalbestyrelserne til at udarbejde en folkeoplysningspolitik er at sikre en bevidst og planlagt udvikling af de rammer, som de folkeoplysende aktører agerer inden for. Derfor er det også hensigten, at politikken i så vid udstrækning som muligt udarbejdes i samarbejde med de folkeoplysende aktører i kommunen. I hvilken udstrækning en sådan inddragelse finder sted, er – ud over høringsforpligtelsen, jf. lovforslagets § 1, nr. 23 – kommunalbestyrelsens beslutning.

Der skal være tale om en lokal politik, som formuleres ud fra lokale forhold. Politikken skal både kunne give foreninger og borgere indflydelse på og indsigt i, hvilke rammer der gælder for den folkeoplysende virksomhed i den pågældende kommune. Samtidig vil politikken kunne bidrage til en mere ensartet og stringent administration af tilskud m.v. i kommunen, når rammerne for arbejdet er tydeligt beskrevet.

Det fremgår således ikke af loven, hvad der skal stå i de enkelte kommuners folkeoplysningspolitik, eller hvordan den skal udarbejdes. Folkeoplysningsudvalget har dog peget på en række områder, som er relevante i denne sammenhæng. På den baggrund indgår der i den foreslåede § 34 benævnelse af en række nærmere angivne emner, der som minimum skal berøres i politikken. Hvordan politikken nærmere udformes afhænger af de lokale forhold og besluttes af kommunalbestyrelsen. De pågældende emner skal indgå i politikken, som også kan indeholde andre emner end de nævnte.

Efter den foreslåede bestemmelse i § 34, stk. 1, nr. 1, skal folkeoplysningspolitikken angive målsætninger for borgernes deltagelse i folkeoplysende voksenundervisning og frivillige folkeoplysende foreningsarbejde.

Dette emne for folkeoplysningspolitikken vedrører de helt overordnede målsætninger for den folkeoplysende virksomhed i kommunen. Her er der plads til at beskrive kommunalbestyrelsens overordnede politik på området, langsigtede strategier og målsætninger.

Efter den foreslåede bestemmelse i § 34, stk. 1, nr. 2, skal folkeoplysningspolitikken angive rammer for den folkeoplysende voksenundervisning og det frivillige folkeoplysende foreningsarbejde, herunder de fysiske rammer.

Dette punkt er afgørende for de tilskudsregler, som kommunalbestyrelsen har hjemmel til at fastsætte om aktivitets-tilskud, jf. den foreslåede bestemmelse i § 11, stk. 1 og den gældende bestemmelse i folkeoplysningslovens § 19, stk. 1, og om lokaletilskud, jf. de gældende bestemmelser i folkeoplysningslovens § 23, stk. 2, og § 25, stk. 4. De regler, der fastsættes om tilskud vil således skulle fastsættes inden for de rammer, som udstikkes i folkeoplysningspolitikken under dette emne. Det kan ligeledes få væsentlig betydning for administrationen af området, eftersom der i tilfælde af tvivl vil skulle vælges en løsning, der er i overensstemmelse med de i folkeoplysningspolitikken anførte rammer.

Det fremgår af den foreslåede bestemmelse i § 34, stk. 1, nr. 3, at folkeoplysningspolitikken skal angive samspil og sammenhæng mellem den støtteberettigede folkeoplysningsvirksomhed og selvorganiserede grupper og aktiviteter, herunder for så vidt angår de økonomiske rammer for det folkeoplysende udviklingsarbejde, jf. den foreslåede bestemmelse i § 6, stk. 1, nr. 3. (lovforslagets § 1, nr. 8).

Med den foreslåede bestemmelse i § 6, stk. 1, nr. 3, er der åbnet for nye målgrupper for den folkeoplysende virksomhed, idet der med oprettelsen af en kommunal pulje skal kunne gives tilskud til udviklingsarbejde i forbindelse med organiseringsformer, initiativer, foreninger eller projekter med et folkeoplysende sigte – altså aktiviteter, der ikke nødvendigvis falder inden for den traditionelle opfattelse af folkeoplysende virksomhed og dermed ikke får tilskud efter andre regler i folkeoplysningsloven.

Det kan under dette emne f.eks. beskrives, hvilke målgrupper man ønsker at nå ved at give tilskud til udviklingsarbejde, hvordan dette udviklingsarbejde spiller sammen med den øvrige folkeoplysende aktivitet i kommunen, og/eller overordnede tilskudsbetingelser i forhold til den pulje, der er foreslået i § 6, stk. 1, nr. 3.

Efter den foreslåede bestemmelse i § 34, stk. 1, nr. 4, skal folkeoplysningspolitikken angive samspil mellem den folkeoplysende virksomhed og øvrige politikområder, herunder muligheder for indgåelse af partnerskaber om løsning af konkrete opgaver, jf. de foreslåede bestemmelser i § 8 a, nr. 3, og § 19, stk. 3 (lovforslagets § 1, nr. 11 og 16).

Under dette emne kan det beskrives, hvordan den folkeoplysende virksomhed i den pågældende kommune skal fungere i samspil med kommunens øvrige politikker som f.eks. kulturpolitik, handicappolitik, sundhedspolitik, integrationspolitik og politik for socialt udsatte. Det er hensigten, at der herved skabes bedre mulighed for, at de forskellige områder kan supplere hinanden frem for at overlappes hinanden.

Efter de foreslåede bestemmelser i § 8 a, nr. 3, og § 19, stk. 3, kan kommunalbestyrelsen beslutte at yde tilskud til indgåelse af partnerskaber om løsning af konkrete opgaver.

Det bør på den baggrund også angives i folkeoplysningspolitikken, hvis kommunalbestyrelsen har til hensigt at inddrage de folkeoplysende aktører i løsningen af konkrete opgaver ved indgåelse af partnerskaber. Der kan således i folkeoplysningspolitikken lægges en overordnet strategi for kommunalbestyrelsens intentioner på dette område.

Det fremgår af den foreslåede bestemmelse i § 34, stk. 1, nr. 5, at folkeoplysningspolitikken skal angive afgrænsning af aktiviteter inden for den folkeoplysende virksomhed i forhold til andre tilgrænsende aktiviteter.

Under dette emne kan det angives, hvilke opgaver kommunalbestyrelsen forventer eller ønsker, at de folkeoplysende aktører skal løfte, i forhold til de tilgrænsende aktiviteter, som allerede udbydes af f.eks. kommercielle udbydere, biblioteker og uddannelsesinstitutioner. Det er hensigten, at det skal beskrives, hvordan de forskellige områder kan supplere hinanden frem for at konkurrere med hinanden – f.eks. hvordan man undgår konkurrence mellem et kommercielt fitnesscenter og de aktiviteter, der udbydes på aftensskoler eller i foreninger med kommunalt tilskud.

Endelig skal folkeoplysningspolitikken efter den foreslåede bestemmelse i § 34, stk. 1, nr. 6, indeholde en beskrivelse af omfanget og karakteren af brugerinddragelsen af den folkeoplysende virksomhed i kommunen, jf. den foreslåede bestemmelse i § 35 (lovforslagets § 1, nr. 23).

De foreslåede bestemmelser i § 35, stk. 1 og 2, giver alene kommunalbestyrelsen nogle rammer og muligheder, der skal udfyldes. Hvordan disse rammer udfyldes, skal fremgå af kommunens folkeoplysningspolitik, hvorved det gøres tydeligt for foreninger og borgere i kommunen. Endvidere kan rammerne først fastlægges efter den inddragelse af den folkeoplysende virksomhed, som kommunalbestyrelsen skal sikre inden vedtagelsen af folkeoplysningspolitikken efter den foreslåede bestemmelse i § 35, stk. 1, nr. 1.

Til nr. 23

Efter den foreslåede bestemmelse i § 35, stk. 1, skal kommunalbestyrelsen sikre, at den folkeoplysende virksomhed i kommunen inddrages i alle sammenhænge af generel betydning for denne virksomhed, herunder forud for vedtagelsen af den i den foreslåede bestemmelse i § 34 nævnte folkeoplysningspolitik, kommunens budget for den folkeoplysende virksomhed og kommunens regler for tilskud til den folkeoplysende virksomhed.

Bestemmelsen forpligter kommunalbestyrelsen til at sikre brugerinddragelse. Hvordan og i hvilket omfang dette gøres i den enkelte kommune er op til kommunalbestyrelsen selv. Brugerinddragelse skal dog som minimum sikres forud for vedtagelsen af folkeoplysningspolitikken, budgettet og tilskudsregler på området.

Det bemærkes, at der med angivelsen af tilskudsregler sigtes til såvel aktivitetstilskud som lokaletilskud.

Med lovforslaget stilles der alene forslag om brugerinddragelse. Ved brugerinddragelse tænkes på lovens brugere, det vil sige de foreninger, aftensskoler, daghøjskoler m.v., der kan opnå tilskud eller anvises lokaler efter folkeoplysningslovens regler. Det bemærkes, at også frivillige foreninger med deltagere over 25 år kan opnå tilskud og anvises lokaler efter lovens regler. Ligeledes vil selvorganiserede grupper i princippet skulle inddrages. Det forudsætter dog, at de er organiseret på en sådan måde, at det er muligt at identificere en repræsentation for denne del af den folkeoplysende virksomhed. Det er

således ikke en betingelse, at brugerne rent faktisk har opnået tilskud efter folkeoplysningsloven. Alene det forhold, at de pågældende har mulighed for at opnå tilskud, medfører en velbegrunderet interesse i at blive inddraget forud for vedtagelsen af den kommunale folkeoplysningspolitik, budgettet for den folkeoplysende virksomhed og reglerne for tilskud til den folkeoplysende virksomhed i kommunen.

Kommunalbestyrelsen kan også være forpligtet til at sørge for inddragelse af andre end brugerne i medfør af anden lovgivning eller god forvaltningsskik i øvrigt, herunder rådgivende udvalg, som er nedsat af kommunalbestyrelsen, f.eks. det kommunale handicapråd.

Efter den foreslåede bestemmelse i § 35, stk. 2, kan kommunalbestyrelsen i nærmere angivet omfang henlægge sine opgaver i henhold til folkeoplysningsloven til et udvalg inden for den kommunale forvaltning med repræsentation for den virksomhed, der får tilskud efter lovens kapitel 3.

Med forslaget ønskes en bredere hjemmel til at delegere opgaver inden for folkeoplysningsområdet, end der er i dag. Efter de gældende regler har kommunalbestyrelsen alene mulighed for at delegere sine opgaver i henhold til folkeoplysningsloven til et kommunalt folkeoplysningsudvalg. Folkeoplysningsudvalgets sammensætning, kompetencer m.v. er endvidere nøje reguleret.

Med den foreslåede bestemmelse vil kommunalbestyrelsen kunne delegere til et eller evt. flere andre udvalg end et folkeoplysningsudvalg med deltagelse af repræsentanter for den folkeoplysende virksomhed. Det pågældende udvalg vil være at anse for en del af den kommunale forvaltning. De almindelige forvaltningsretlige og kommunalretlige regler om generel og speciel habilitet, partsrettigheder, tavshedspligt m.v. gælder derfor.

Det forhold, at det foreslåede udvalg skal anses som en del af den kommunale forvaltning, medfører en ændring i forhold til de habilitetsregler, der gælder i dag i forbindelse med kommunalbestyrelsesmedlemmers repræsentation i et folkeoplysningsudvalg. Efter de gældende regler vil et medlem af kommunalbestyrelsen, der har medvirket ved en afgørelse truffet i folkeoplysningsudvalget, som påklages til kommunalbestyrelsen, være inhabil ved kommunalbestyrelsens behandling af klagen. Efter de foreslåede regler vil kommunalbestyrelsesmedlemmer ikke i tilsvarende situationer være inhabile i forbindelse med en klagesagsbehandling. Habilitetsspørgsmålet følger herefter de almindelige regler, der gælder for bl.a. kommunalbestyrelsens stående udvalg.

Det medfører en række konsekvenser, at delegation til et udvalg nedsat til varetagelse af opgaver i henhold til folkeoplysningsloven anses for at ske inden for den kommunale forvaltning.

Ved en sådan delegation bevarer kommunalbestyrelsen endvidere sin instruktionsbeføjelse. En meddelt delegation vil når som helst indholdsmeæssigt kunne ændres eller helt tilbagekaldes af kommunalbestyrelsen. Da kommunalbestyrelsen fortsat er indehaver af kompetencen, vil denne såvel efter som uden klage eller anmodning om remonstration kunne omgøre afgørelser, der er truffet i henhold til delegationen, i samme

omfang som hvis kommunalbestyrelsen selv havde truffet dem.

Endelig indebærer udvalgets status som en del af den kommunale forvaltning, at kommunens virksomhed efter folkeoplysningsloven som udgangspunkt vil være omfattet af de kommunale tilsynsmyndigheders kompetence, uanset om kommunalbestyrelsen har valgt at henlægge sine opgaver efter loven til et udvalg eller at varetage opgaverne selv.

Delegationsadgangen giver kommunalbestyrelsen mulighed for at vælge, hvilken form for bruger-inddragelse, jf. den foreslåede bestemmelse i § 35, stk. 1, der bedst finder anvendelse i den pågældende kommune.

Brugerinddragelsen kan fortsat ske ved nedsættelse af et folkeoplysningsudvalg. Kommunalbestyrelsen vil fremover blot selv skulle fastlægge sammensætning, kompetence m.v. for udvalget inden for de almindelige forvaltningsretlige og kommunalretlige rammer. Der er intet til hinder for, at dette gøres nøjagtig, som det er anført i den gældende lov. Der er med den foreslåede bestemmelse åbnet mulighed for en lang række andre varianter af brugerinddragelse, som kommunalbestyrelsen vil kunne gøre brug af. F.eks. vil man kunne nedsætte et udvalg ad hoc, eller man vil kunne inddrage de folkeoplysende aktører direkte.

Det bemærkes, at repræsentation for den folkeoplysende virksomhed forudsættes at finde sted ved en bred repræsentation af foreninger m.v., som har gennemført en folkeoplysende virksomhed med tilskud eller anvisning af lokale efter loven f.eks. inden for det seneste år. Dette princip svarer til princippet i den gældende bestemmelse i § 35, stk. 4, som regulerer, hvem der kan repræsentere den folkeoplysende virksomhed i et kommunalt folkeoplysningsudvalg.

Uanset hvilken løsning en kommunalbestyrelse vælger, skal principperne herfor nedfældes i kommunens folkeoplysningspolitik, jf. den foreslåede bestemmelse i § 34, som vedtages efter inddragelse af den folkeoplysende virksomhed i kommunen.

Det bemærkes, at delegation til et udvalg med brugerrepræsentation skal finde sted under skyldig hensyntagen til kommunens budget, som kommunalbestyrelsen har ansvaret for. Det fremgår således af kommunestyrelseslovens § 40, stk. 2, at bevillingsmyndigheden er hos kommunalbestyrelsen, og at foranstaltninger, der vil medføre indtægter eller udgifter, som ikke er bevilget i forbindelse med vedtagelsen af årsbudgettet, ikke må iværksættes, før kommunalbestyrelsen har meddelt den fornødne bevilling.

Til nr. 24

De gældende bestemmelser i folkeoplysningsloven §§ 34-39 vedrører alle sammensætning, valg-procedurer, kompetencer og pligter for et nedsat kommunalt folkeoplysningsudvalg. I konsekvens af den foreslåede § 35 (lovforslagets § 1, nr. 23) om brugerinddragelse overflødiggøres bestemmelserne om kommunale folkeoplysningsudvalg. §§ 34 og 35 er foreslået nyaffattet og de øvrige bestemmelser i §§ 35 a-39 foreslås ophævet.

Til nr. 25 og 26

Den foreslåede ophævelse af overskriften før § 40 i den gældende lov og den foreslåede affattelse af § 40 er en konsekvens af den foreslåede § 35, jf. lovforslagets § 1, nr. 23, og ophævelsen af bestemmelserne om et kommunalt folkeoplysningsudvalgs sammensætning og kompetencer m.v., jf. lovforslagets § 1, nr. 24.

Med den foreslåede affattelse af § 40 sikres det, at udgifterne forbundet med et udvalg, som kommunalbestyrelsen har henlagt opgaver til efter den foreslåede § 35, stk. 2 – som det også i dag gælder for de kommunale folkeoplysningsudvalg – skal afholdes af kommunalbestyrelsen, og at eventuelle diæter m.v. besluttet af kommunalbestyrelsen som hidtil ydes i overensstemmelse med reglerne i lov om kommunernes styrelse.

Det bemærkes, at der ikke, som i de gældende regler, er foreslået regler om, at kommunalbestyrelsen stiller sekretariatsbistand til rådighed, hvilket er en konsekvens af, at et udvalg, som kommunalbestyrelsen har henlagt opgaver til efter den foreslåedes § 35, stk. 2, skal anses for en del af den kommunale forvaltning.

Med den foreslåede affattelse af § 40, stk. 3, videreføres indenrigs- og sundhedsministerens nuværende bemyndigelse til at fastsætte regler om vederlag til formænd for folkeoplysningsudvalgene, således at indenrigs- og sundhedsministeren fremover bemyndiges til at fastsætte regler om vederlag til formænd for udvalg, som kommunalbestyrelsen har henlagt opgaver til efter § 35, stk. 2.

Til nr. 27

Den foreslåede ophævelse af overskriften før § 41 i den gældende lov er en konsekvens af den foreslåede § 35, jf. lovforslagets § 1, nr. 23, og ophævelsen af bestemmelserne om et kommunalt folkeoplysningsudvalgs sammensætning og kompetencer m.v., jf. lovforslagets § 1, nr. 24.

Til nr. 28

Den foreslåede ophævelse af klagebestemmelsen i folkeoplysningslovens § 41 er en konsekvens af den foreslåede § 35, jf. lovforslagets § 1, nr. 23, herunder der forhold, at et udvalg, som kommunalbestyrelsen har henlagt opgaver til efter den foreslåede § 35, stk. 2, skal anses som en del af den kommunale forvaltning, og ophævelsen af bestemmelserne om et kommunalt folkeoplysningsudvalgs sammensætning og kompetencer m.v., jf. lovforslagets § 1, nr. 24.

Der er ikke fastsat regler efter den gældende bestemmelse i folkeoplysningslovens § 42 om indbringelse af visse af kommunalbestyrelsens afgørelser for undervisningsministeren. Undervisningsministeriet ser ikke behov for at opretholde bestemmelsen, hvorfor den foreslås ophævet.

Til nr. 29

Ændringen er en konsekvens af lovforslagets § 1, nr. 10, hvorved reglerne om tilskud til den folkeoplysende voksenundervisning er omstruktureret i bestemmelserne herom.

Til nr. 30

I konsekvens af lovforslagets § 1, nr. 24, hvorefter reglerne om de kommunale folkeoplysningsudvalg udgår, udgår henvisningen til folkeoplysningsudvalget i § 43, stk. 5, 3. pkt.

Til nr. 31

Med den foreslåede nyaffattelse af folkeoplysningslovens § 45 a, stk. 1, nr. 2, er daghøjskolernes formål at tilbyde undervisning tilrettelagt for voksne med et folkeoplysende sigte, der bl.a. kan fremme demokratiforståelse og aktivt medborgerskab, eller et beskæftigelsesfremmende sigte.

Med den foreslåede ændring af formålsbestemmelsen for daghøjskolerne tilføjes det lovtæksten, at det er en del af formålet hermed at fremme demokratiforståelse og aktivt medborgerskab. Ændringen tydeliggør daghøjskolernes demokratiske forpligtelse og understreger de demokratiske perspektiver i undervisningen. Der er alene tale om en tilføjelse til de eksisterende formål.

Det bemærkes, at der fortsat i daghøjskolernes virke – ud over undervisning med et folkeoplysende sigte – skal tilbydes undervisning med et beskæftigelsesfremmende sigte, jf. folkeoplysningslovens § 45 a, stk. 1, nr. 2. Denne undervisning med et beskæftigelsesfremmende sigte skal ikke nødvendigvis også kunne fremme demokratiforståelse og aktivt medborgerskab.

Til nr. 32

Efter den foreslåede ændring af folkeoplysningslovens § 46 er formålet med Folkeuniversitetets virksomhed gennem folkeoplysende undervisnings- og foredragsvirksomhed at udbrede kendskabet til forskningens metoder og resultater samt fremme af demokratiforståelse og aktivt medborgerskab.

Med den foreslåede ændring af formålsbestemmelsen for Folkeuniversitetet tilføjes det lovtæksten, at det er en del af

formålet hermed at fremme demokratiforståelse og aktivt medborgerskab. Det er dog fortsat hovedformålet med Folkeuniversitetets virksomhed, at udbrede kendskabet til forskningens metoder og resultater.

Ændringen afspejler alene en tilføjelse til beskrivelsen af de eksisterende formål, der skal tydeliggøre Folkeuniversitetets demokratiske forpligtelse og understrege de demokratiske perspektiver i undervisningen.

Til § 2

Efter den foreslåede bestemmelse i *stk. 1* træder loven i kraft den 1. august 2011.

Efter den foreslåede bestemmelse i *stk. 2* behandles ansøgninger om tilskud og lokaler, der vedrører finansåret 2011, efter de hidtil gældende regler. Ikrafttrædelsen indebærer, at i det tilfælde, at der måtte indkomme ansøgninger for tilskudsåret 2011 efter den 1. august 2011, finder de gældende regler fortsat anvendelse. Alle ansøgninger, der vedrører finansåret 2012, behandles i overensstemmelse med de foreslåede regler.

Efter den foreslåede bestemmelse i *stk. 3* skal kommunalbestyrelsen senest den 1. januar 2012 have vedtaget og offentliggjort en politik for den folkeoplysende virksomhed i kommunen, jf. den foreslåede § 34 (lovforslagets § 1, nr. 22).

Det vil fremgå af den kommunale folkeoplysningspolitik, hvorvidt kommunalbestyrelsen vil videreføre et evt. allerede nedsat folkeoplysningsudvalg, eller om kommunen vil sikre løbende brugerinddragelse på anden vis. Videreføres et allerede nedsat folkeoplysningsudvalg, beslutter kommunalbestyrelsen endvidere, under hvilke betingelser og med hvilke kompetencer udvalget videreføres. Der er intet til hinder for, at kommunalbestyrelsen beslutter, at folkeoplysningsudvalget fortsætter med de kompetencer, som det også har under den gældende lov, men kommunalbestyrelsen kan også fastlægge andre rammer for et sådant udvalg.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 1

I folkeoplysningsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 535 af 14. juni 2004, som ændret ved § 2 i lov nr. 593 af 24. juni 2005, lov nr. 1593 af 20. december 2006, § 8 i lov nr. 561 af 6. juni 2007 og lov nr. 1523 af 27. december 2009, foretages følgende ændringer:

§ 3. Den frie folkeoplysende virksomhed skal være etableret af en folkeoplysende forening med vedtægt, jf. §§ 4 og 5, for at være tilskudsberettigende eller kunne få anvist lokaler.

1. I § 3 indsættes efter »få anvist lokaler«: »; jf. dog § 6, stk. 1, nr. 3, og § 21, stk. 6«.

§ 4...

Stk. 2. En folkeoplysende forening efter stk. 1, nr. 1, skal

1)-4) ...

5) have en folkeoplysende voksenundervisningsvirksomhed, der som udgangspunkt er åben for alle, jf. § 8, stk. 5,

6)-7) ...

Stk. 3. En folkeoplysende forening efter stk. 1, nr. 2, skal

1)-5) ...

6) som udgangspunkt være åben for alle, som tilslutter sig foreningens formål,

7)-8)...

Stk. 7-5. ...

2. I § 4, *stk. 2, nr. 5*, ændres »§ 8, stk. 5« til: »§ 7, stk. 4«

3. I § 4, *stk. 3, nr. 6*, indsættes efter »foreningens formål«: »; jf. § 14, stk. 3«.

§ 5. En folkeoplysende forening kan tilbyde virksomhed efter både kapitel 4 og 5. Folkeoplysningsudvalget afgør ud fra en vurdering af foreningens hovedvirksomhed, om foreningen efter loven skal betragtes som en folkeoplysende forening, der tilbyder folkeoplysende voksenundervisning, eller som en folkeoplysende forening, der tilbyder frivilligt folkeoplysende foreningsarbejde.

Stk. 2-9...

4. I § 5, *stk. 1, 2. pkt.*, § 21, *stk. 1*, og § 28, *1. pkt.*, ændres »Folkeoplysningsudvalget« til: »Kommunalbestyrelsen«.

§ 21. Folkeoplysningsudvalget anviser i prioriteret rækkefølge til den frie folkeoplysende virksomhed følgende til formålet egnede ledige lokaler, herunder idrætshaller og andre haller samt udendørsanlæg, som tilhører kommunen eller er beliggende i denne:

1)-4) ...

Stk. 2-5. ...

§ 28. Folkeoplysningsudvalget kan fastsætte frister for ansøgning om tilskud. Kommunalbestyrelsen bestemmer, hvordan tilskuddet udbetales.

§ 5. ...

Stk. 1-7. ...

Stk. 8. Folkeoplysningsudvalget afgør, jf. § 37, stk. 4, om en forening opfylder betingelserne for at opnå tilskud efter loven, jf. dog § 32. Foreningen skal årligt til folkeoplysningsudvalget indsende en beretning, hvori beskrives foreningens folkeoplysende virksomhed i det forløbne år. Kommunalbestyrelsen kan beslutte, at der ikke skal indsendes en årlig beretning.

Stk. 9. ...

§ 6. Kommunalbestyrelsen fastsætter og fordeler årligt en beløbsramme til

1) den folkeoplysende voksenundervisning, jf. kapitel 4, og

2) det frivillige folkeoplysende foreningsarbejde, jf. kapitel 5.

Stk. 2....

§ 7. Formålet med den folkeoplysende voksenundervisning er med udgangspunkt i undervisningen at øge den enkeltes almene og faglige indsigt og færdigheder for at styrke evne og lyst til at tage ansvar for eget liv og til at deltage aktivt og engageret i samfundslivet.

5. I § 5, *stk. 8, 1. pkt.*, ændres »Folkeoplysningsudvalget afgør, jf. § 37, stk. 4,« til: »Kommunalbestyrelsen afgør«.

6. I § 6, *stk. 1, nr. 1*, udgår: »og«.

7. I § 6, *stk. 1, nr. 2*, ændres »jf. kapitel 5.« til: »jf. kapitel 5, og«.

8. I § 6, *stk. 1*, indsættes som *nr. 3*:

»3) udviklingsarbejde inden for lovens område.«

9. § 7 affattes således:

»§ 7. Formålet med den folkeoplysende voksenundervisning er at fremme demokratiforståelse og aktivt medborgerskab samt med udgangspunkt i undervisningen at øge deltagernes almene og faglige indsigt og færdigheder. Sigtet er at styrke den en-

Stk. 2. Den folkeoplysende voksenundervisning omfatter undervisning, studiekredse, foredragsvirksomhed, debatskabende aktiviteter og aktiviteter tilrettelagt som fleksible tilrettelæggelsesformer, hvortil der er knyttet deltagerbetaling, jf. dog § 8, stk. 2.

Stk. 3. Der kan ikke ydes tilskud til formelt kompetencegivende undervisning.

keltes evne og lyst til at tage ansvar for eget liv og til at deltage aktivt og engageret i samfundslivet.

Stk. 2. Den folkeoplysende voksenundervisning omfatter undervisning, studiekredse, foredragsvirksomhed og debatskabende aktiviteter, hvortil der er knyttet deltagerbetaling, jf. dog § 8, stk. 3. Kommunalbestyrelsen kan, hvor særlige forhold gør sig gældende, beslutte at fravige kravet om deltagerbetaling.

Stk. 3. Der kan ikke ydes tilskud til formelt kompetencegivende undervisning.

Stk. 4. Den folkeoplysende voksenundervisning skal stå åben for alle. Kommunalbestyrelsen kan, hvor særlige forhold gør sig gældende, godkende den folkeoplysende voksenundervisning for en bestemt afgrænset deltagerkreds.

Stk. 5. Kommunalbestyrelsen fastsætter regler om fravigelse af kravet om deltagerbetaling, jf. stk. 2.«

§ 8. Tilskud ydes til foreningen til aflønning af lærere og ledere inden for den folkeoplysende voksenundervisning, jf. §§ 1 og 7. Aflønning m.v. skal være i overensstemmelse med reglerne fastsat i medfør af § 52. Den folkeoplysende virksomhed skal forestås af en eller flere ledere.

Stk. 2. Den enkelte forening afsætter 10 pct. af beløbsrammen, jf. stk. 1, til debatskabende aktiviteter, der kan afregnes på andre udgiftstyper end lærer- og lederløn. Aktiviteterne skal opfylde betingelserne i §§ 1 og 7. Det er ikke en betingelse, at der er knyttet deltagerbetaling til aktiviteter, der får tilskud af denne pulje. Ved finansårets udgang skal der ske tilbagebetaling af ikke forbrugte tilskud af puljen. Kommunalbestyrelsen kan dog beslutte, at mindre, uforbrugte tilskud af puljen overføres til næste års pulje.

Stk. 3. Den enkelte forening kan af beløbsrammen fratrukket 10 pct., jf. stk. 1 og 2, afsætte op til 40 pct. til aktiviteter tilrettelagt som fleksible tilrettelæggelsesformer, der kan afregnes på andre udgiftsty-

10. § 8 affattes således:

»**§ 8.** Grundtilskud ydes til foreningen til aflønning af lærere og ledere inden for den folkeoplysende voksenundervisning, jf. §§ 1 og 7. Aflønning m.v. skal være i overensstemmelse med reglerne fastsat i medfør af § 52. Den folkeoplysende virksomhed skal forestås af en eller flere ledere.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan beslutte, at der ydes supplerende grundtilskud til udgifter til aflønning m.v. af ledere og lærere inden for den folkeoplysende voksenundervisning efter reglerne i dette kapitel for deltagere med handicap i relation til undervisningen i et konkret emne.

Stk. 3. Den enkelte forening afsætter 10 pct. af beløbsrammen, jf. stk. 1, til debatskabende aktiviteter, der kan afregnes på andre udgiftstyper end lærer- og lederløn. Det er ikke en betingelse, at der er knyttet deltagerbetaling til aktiviteter, der får tilskud af denne pulje. Ved finansårets udgang skal der ske tilbagebetaling af ikke forbrugte tilskud af puljen. Kommunalbe-

per end lærer- og lederløn. Aktiviteterne skal opfylde betingelserne i §§ 1 og 7.

Stk. 4. Undervisningsministeren fastsætter regler om anvendelse af de puljer, der er nævnt i stk. 2 og 3. Kommunalbestyrelsen kan under hensyntagen til de af undervisningsministeren fastsatte regler fastsætte nærmere retningslinjer for anvendelse af puljerne. Er der i henhold til § 34 nedsat et folkeoplysningsudvalg, skal fastsættelsen af de nærmere retningslinjer ske efter indstilling fra udvalget.

Stk. 5. Den folkeoplysende voksenundervisning skal stå åben for alle, jf. dog § 43, stk. 5. Folkeoplysningsudvalget kan, hvor særlige forhold gør sig gældende, godkende denne for en bestemt afgrænset deltagerkreds, jf. § 37, stk. 5.

styrelsen kan dog beslutte, at mindre, uforbrugte tilskud af puljen overføres til næste års pulje.

Stk. 4. Den enkelte forening kan af beløbsrammen fratrukket 10 pct., jf. stk. 1 og 3, afsætte op til 40 pct. til aktiviteter på hold inden for fleksible tilrettelæggelsesformer, som kan afregnes på andre udgiftstyper end lærer- og lederløn.

Stk. 5. Undervisningsministeren fastsætter regler om anvendelse af de puljer, der er nævnt i stk. 3 og 4. Kommunalbestyrelsen kan under hensyntagen til de af undervisningsministeren fastsatte regler fastsætte nærmere retningslinjer for anvendelse af puljerne.«

11. Efter § 8 indsættes:

»§ 8 a. Kommunalbestyrelsen kan beslutte, at der ydes særlige tilskud til følgende formål, jf. § 6, stk. 2:

- 1) Nedsættelse af deltagerbetaling for særlige grupper.
- 2) Undervisning m.v., der forudsætter små hold.
- 3) Indgåelse af partnerskaber om løsning af konkrete opgaver.«

§ 5. ...

Stk. 1-7. ...

Stk. 8. Folkeoplysningsudvalget afgør, jf. § 37, stk. 4, om en forening opfylder betingelserne for at opnå tilskud efter loven, jf. dog § 32. Foreningen skal årligt til folkeoplysningsudvalget indsende en beretning, hvori beskrives foreningens folkeoplysende virksomhed i det forløbne år. Kommunalbestyrelsen kan beslutte, at der ikke skal indsendes en årlig beretning.

Stk. 9. ...

§ 10. Ansøgning om tilskud indgives til folkeoplysningsudvalget, der kan fastsætte en eller flere årlige ansøgningsfrister.

Stk. 2....

12. I § 5, stk. 8, 2. pkt., 10, stk. 1, § 21, stk. 3, § 23, stk. 1, 2. pkt., § 23, stk. 2, 2. pkt., § 25, stk. 2, og § 25, stk. 3, 3. pkt., ændres »folkeoplysningsudvalget« til: »kommunalbestyrelsen«.

§ 21....

Stk. 2. ...

Stk. 3. Ved anvisning af lokaler og uden-dørsanlæg skal folkeoplysningsudvalget normalt prioritere i følgende rækkefølge:

- 1) Aktiviteter for børn og unge.
- 2) Folkeoplysende voksenundervisning, herunder aktiviteter i tilknytning hertil.
- 3) Aktiviteter for voksne.

Stk. 4-5....

§ 23. Kommunalbestyrelsen yder tilskud med mindst 75 pct. af driftsudgifterne til almindelige lokaler uden særligt udstyr, der ejes eller lejes af foreninger til undervisning for voksne samt for børn og voksne sammen samt til aktiviteter i tilknytning til undervisning. Kommunalbestyrelsen kan undlade at yde lokaletilskud, hvis folkeoplysningsudvalget kan anvise et egnet lokale.

Stk. 2. Tilskud til driftsudgifter til andre lokaler, herunder faglokaler og haller, der ejes eller lejes af foreninger til undervisning m.v. samt til aktiviteter i tilknytning hertil, ydes efter regler fastsat af kommunalbestyrelsen. Kommunalbestyrelsen kan undlade at yde lokaletilskud, hvis folkeoplysningsudvalget kan anvise et egnet lokale.

Stk. 3....

§ 25. ...

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan undlade at imødekomme nye ansøgninger om lokaletilskud, hvis folkeoplysningsudvalget kan anvise et egnet lokale.

Stk. 3. Omfatter aktiviteterne efter stk. 1 deltager over 25 år, kan tilskuddet efter regler fastsat af kommunalbestyrelsen nedsættes forholdsmæssigt svarende til disse deltageres andel af det samlede antal deltagere. Der kan dog ikke ske nedsættelse for ledere og instruktører over 25 år. I tvivlstilfælde afgør folkeoplysningsudvalget ud fra en konkret vurdering, om de pågældende udøver virksomhed som leder eller instruktør i foreningen.

Stk. 4-7. ...

§ 11. Den beløbsramme, der er til rådighed efter § 6, stk. 1, nr. 1, fordeles mellem de ansøgende foreninger, jf. stk. 5. Kommunalbestyrelsen kan fastsætte en vægtning mellem fag og emner.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan beslutte, at der ydes supplerende tilskud til udgifter til aflønning m.v. af ledere og lærere inden for den folkeoplysende voksenundervisning efter dette kapitel for deltagere med handicap i relation til undervisningen i et konkret emne, jf. stk. 5.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen kan beslutte, at der, jf. § 6, stk. 2, ydes særlige tilskud til nedsættelse af deltagerbetaling for særlige grupper og supplerende tilskud til undervisning m.v., der forudsætter små hold.

Stk. 4. En kommunalbestyrelses samlede tilskud for deltagere med handicap i relation til undervisning i et konkret emne må ikke overstige 8/9 af udgifterne til aflønning m.v. af ledere og lærere i forbindelse med denne undervisning.

Stk. 5. Kommunalbestyrelsen fastsætter en tilskudsmodel ud fra lokale forhold. Grundlaget for beregningen af tilskuddet skal fremgå af modellen. Kommunalbestyrelsens samlede tilskud til folkeoplysende voksenundervisning efter dette kapitel må ved afregningen ikke overstige 1/3 af foreningernes samlede udgifter til aflønning m.v. af ledere og lærere og inden for fleksible tilrettelæggelsesformer udgifter til etablering af internetadgang til undervisere på hold inden for fjernundervisning, til undervisningsmaterialer af ikkeblivende værdi, til lokaler og til annoncering, der kan henføres direkte til de hold, der gennemføres inden for fleksible tilrettelæggelsesformer. Kommunalbestyrelsens supplerende og særlige tilskud ydet efter stk. 2 og 3 samt § 8, stk. 2, og foreningernes udgifter til aflønning af ledere og lærere m.v. til undervisning efter stk. 2 og 3 samt § 8, stk. 2, er ikke omfattet af begrænsningen i 3. pkt.

13.§ 11 affattes således:

»§ 11. Kommunalbestyrelsen fastsætter en tilskudsmodel på baggrund af lokale forhold. Grundlaget for beregningen af tilskuddet skal fremgå af modellen. Kommunalbestyrelsen kan fastsætte en vægtning mellem fag og emner.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsens samlede tilskud til folkeoplysende voksenundervisning efter dette kapitel må ved afregningen ikke overstige 1/3 af foreningernes samlede udgifter til

- 1) aflønning m.v. af ledere og lærere,
- 2) etablering af internetadgang til undervisere på hold inden for fleksible tilrettelæggelsesformer,
- 3) lokaler og undervisningsmaterialer til hold inden for fleksible tilrettelæggelsesformer og
- 4) annoncering, der kan henføres til de hold, der gennemføres inden for fleksible tilrettelæggelsesformer.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsens tilskud ydet efter § 8, stk. 2 og 3, samt § 8 a og foreningernes udgifter til aflønning af ledere og lærere m.v. til undervisning efter § 8, stk. 2 og 3, samt § 8 a er ikke omfattet af begrænsningen i stk. 2.

Stk. 4. En kommunalbestyrelses samlede tilskud for deltagere med handicap i relation til undervisning i et konkret emne, jf. § 8, stk. 2, må ikke overstige 8/9 af udgifterne til aflønning m.v. af ledere og lærere i forbindelse med denne undervisning.«

§ 14. Formålet med det frivillige folkeoplysende foreningsarbejde er med udgangspunkt i aktiviteten og i det forpligtende fællesskab at styrke folkeoplysningen og dermed medlemmernes evne og lyst til at tage ansvar for eget liv og til at deltage aktivt og engageret i samfundslivet.

Stk. 2. Det frivillige folkeoplysende foreningsarbejde rummer idræt samt idébestemt og samfundsengagerende børne- og ungdomsarbejde, hvortil der er knyttet deltagerbetaling.

§ 18. Ansøgning om tilskud indgives til folkeoplysningsudvalget inden en af udvalget fastsat frist.

Stk. 2....

§ 19.

Stk. 2. ...

Stk. 3. Tilskud udbetales, hvor det er muligt, forud i rater eller forud som accontobeløb.

§ 21. ...

Stk. 2-4. ...

Stk. 5. Det er en betingelse for anvisning af lokaler, at foreningen opfylder lovens tilskuds-betingelser, men det er ikke en betingelse, at virksomheden får tilskud til

14. § 14 affattes således:

»**§ 14.** Formålet med det frivillige folkeoplysende foreningsarbejde er at fremme demokratiforståelse og aktivt medborgerskab samt med udgangspunkt i aktiviteten og det forpligtende fællesskab at styrke folkeoplysningen. Sigtet er at styrke medlemmernes evne og lyst til at tage ansvar for eget liv og til at deltage aktivt og engageret i samfundslivet.

Stk. 2. Det frivillige folkeoplysende foreningsarbejde rummer idræt samt idébestemt og samfundsengagerende børne- og ungdomsarbejde, hvortil der er knyttet deltagerbetaling. Kommunalbestyrelsen kan, hvor særlige forhold gør sig gældende, beslutte at fravige kravet om deltagerbetaling.

Stk. 3. En frivillig folkeoplysende forening skal stå åben for alle, som tilslutter sig foreningens formål. Kommunalbestyrelsen kan, hvor særlige forhold gør sig gældende, godkende aktiviteter for en bestemt afgrænset deltagerkreds som frivilligt folkeoplysende foreningsarbejde.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen fastsætter regler om fravigelse af kravet om deltagerbetaling, jf. stk. 2.«

15. I § 18, *stk. 1*, ændres »folkeoplysningsudvalget« til: »kommunalbestyrelsen« og »udvalget« til: »denne«.

16. I § 19 indsættes som *stk. 3*:

»*Stk. 3.* Kommunalbestyrelsen kan beslutte, at der ydes særlige tilskud til indgåelse af partnerskaber om løsning af konkrete opgaver.«

Stk. 3 bliver herefter *stk. 4*.

17. I § 21, *stk. 5, 1. pkt.*, indsættes efter »aktiviteten«: », jf. dog *stk. 6*«.

undervisningen eller aktiviteten. Der kan herunder anvises lokaler til aktiviteter i tilknytning til undervisning.

Kommunalbestyrelsen kan forlange de oplysninger meddelt, som er nødvendige for en vurdering af, om foreningen har anvendt lokalet ud fra de forudsatte betingelser til folkeoplysende virksomhed efter loven.

18. I § 21, stk. 5, ophæves 3. pkt.

19. I § 21 indsættes som *stk. 6* og *7*:

»*Stk. 6.* Har kommunalbestyrelsen ydet tilskud til en aktivitet efter § 6, stk. 1, nr. 3, anvises der lokaler til denne aktivitet efter stk. 1-4.

Stk. 7. Kommunalbestyrelsen kan forlange at få de oplysninger meddelt, som er nødvendige for en vurdering af, om et anvist lokale er anvendt ud fra de forudsatte betingelser for folkeoplysende virksomhed efter loven.«

§ 22....

Stk. 2-3. ...

Stk. 4. Hvis kommunalbestyrelsen inden for den folkeoplysende voksenundervisning, jf. kapitel 4, eller det frivillige folkeoplysende foreningsområde, jf. kapitel 5, yder frivillige supplerende tilskud til driftsudgifterne ved brug af foreningens egne eller lejede private lokaler, kan kommunalbestyrelsen beslutte, at der opkræves et gebyr ved brug af anviste lokaler, herunder haller og udendørsanlæg. Gebyret skal indgå i den pulje, som kommunalbestyrelsen anvender til frivillige supplerende lokaletilskud inden for det pågældende område. Er der i henhold til § 34 nedsat et folkeoplysningsudvalg, træffes beslutningen efter høring af udvalget.

Stk. 5-6. ...

§ 24....

Stk. 2. ...

Stk. 3. Er der i henhold til § 34 nedsat et folkeoplysningsudvalg, træffes beslutningen efter stk. 1 og 2 efter indstilling fra eller høring af udvalget.

20. § 22, *stk. 4, 3. pkt.*, § 24, *stk. 3*, § 25, *stk. 6*, § 26, *stk. 4*, og § 33, *stk. 4, 2. pkt.*, ophæves.

§ 25, *stk. 7*, bliver herefter § 25, *stk. 6*.

§ 25....*Stk. 2-5. ...*

Stk. 6. Er der i henhold til § 34 nedsat et folkeoplysningsudvalg, skal udvalget høres, før kommunalbestyrelsen træffer beslutning efter stk. 5, nr. 4.

*Stk. 7. ...***§ 26. ...***Stk. 2-3....*

Stk. 4. Er der i henhold til § 34 nedsat et folkeoplysningsudvalg, træffes beslutningen efter stk. 1-3 efter indstilling fra eller høring af udvalget.

§ 33. ...*Stk. 2-3. ...*

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen fastsætter nærmere regler om tilskud til virksomhed inden for lovens område og om anvisning af lokaler og udendørsanlæg. Er der i henhold til § 34 nedsat et folkeoplysningsudvalg, skal udvalget høres, inden beslutningen træffes.

Stk. 5-7. ...

Et nedsat folkeoplysningsudvalgs sammensætning og valgprocedure

§ 34. Kommunalbestyrelsen kan nedsætte et folkeoplysningsudvalg på mindst 7 medlemmer. Medlemstallet skal være ulige. Folkeoplysningsudvalget består af

- 1) et mindretal valgt af kommunalbestyrelsen blandt dens medlemmer og
- 2) et flertal, der består af en bredt sammensat repræsentation for den virksomhed, der får tilskud efter kapitel 4 og 5.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen beslutter, om der skal vælges eller udpeges tilfornede til folkeoplysningsudvalget, herunder hvem, deres antal og valgperioden. Eventuelle tilfornede har ikke stemmeret.

21. Overskriften før § 34 ophæves.

22. § 34 affattes således:

»§ 34. Kommunalbestyrelsen vedtager og offentliggør en politik for den folkeoplysende virksomhed i kommunen, som skal angive følgende:

1) Målsætning for borgernes deltagelse i den folkeoplysende voksenundervisning og det frivillige folkeoplysende foreningsarbejde.

2) Rammer for den folkeoplysende voksenundervisning og det frivillige folkeoplysende foreningsarbejde, herunder de fysiske rammer.

3) Samspil og sammenhæng mellem den støtteberettigede folkeoplysningsvirksomhed og selvorganiserede grupper og aktiviteter, herunder for så vidt angår de økonomiske rammer for det folkeoplysende udviklingsarbejde, jf. § 6, stk. 1, nr. 3.

- 4) Samspil mellem den folkeoplysende virksomhed og øvrige politikområder, herunder muligheder for indgåelse af partnerskaber om løsning af konkrete opgaver, jf. § 8 a, nr. 3, og § 19, stk. 3.
- 5) Afgrænsning af aktiviteter inden for den folkeoplysende virksomhed i forhold til andre tilgrænsende aktiviteter.
- 6) Omfanget og karakteren af brugerinddragelsen af den folkeoplysende virksomhed i kommunen, jf. § 35, stk. 1.«

§ 35. Valg til folkeoplysningsudvalget finder sted snarest muligt efter hvert kommunalvalg og senest inden 1. april i det efterfølgende år. Udvalget fungerer indtil udgangen af den måned, i hvilken nyt valg til dette har fundet sted.

Stk. 2. Personer, der har bopæl i kommunen, har pligt til at modtage valg til folkeoplysningsudvalget. Personer, der har været medlem af folkeoplysningsudvalget i to hele sammenhængende valgperioder, har ikke pligt til at modtage valg.

Stk. 3. Om fritagelse for valg og for medlemskab i øvrigt gælder de samme bestemmelser, som er fastsat i lov om kommunale valg.

Stk. 4. For at kunne indstilles eller vælges til folkeoplysningsudvalget er det en betingelse, at den pågældende repræsenterer en forening, som i det seneste år op til datoen for valget til folkeoplysningsudvalget har gennemført en folkeoplysende virksomhed med tilskud eller anvisning af et lokale efter loven.

Stk. 5. Kommunalbestyrelsen fastsætter nærmere regler om folkeoplysningsudvalgets sammensætning, jf. § 34, om valg af udvalgets medlemmer og suppleanter samt om udøvelse af folkeoplysningsudvalgets virksomhed.

§ 35 a. Er der ikke nedsat et folkeoplysningsudvalg i henhold til § 34, udøver kommunalbestyrelsen udvalgets kompetencer efter § 5, stk. 1, 2. pkt., og stk. 8, 1. og 2. pkt., § 8, stk. 5, § 10, stk. 1, § 18, stk.

23. § 35 affattes således:

»**§ 35.** Kommunalbestyrelsen skal sikre, at den folkeoplysende virksomhed i kommunen inddrages i alle sammenhænge af generel betydning for denne virksomhed, herunder forud for vedtagelsen af

- 1) den i § 34 nævnte politik for den folkeoplysende virksomhed,
- 2) kommunens budget for den folkeoplysende virksomhed og
- 3) kommunens regler for tilskud til den folkeoplysende virksomhed.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan henlægge sine opgaver i henhold til denne lov til et udvalg inden for den kommunale forvaltning med repræsentation for den virksomhed, der får tilskud efter kapitel 3.«

24. §§ 35 a - 39 ophæves.

1, § 21, § 23, stk. 1 og 2, § 25, stk. 2 og 3, § 28, § 37, stk. 3-5 og 9, og § 38, stk. 1 og 2.

*Et nedsat folkeoplysningsudvalgs
kompetencer og pligter*

§ 36. Alle sager, der er henlagt til folkeoplysningsudvalget, skal forelægges kommunalbestyrelsen til afgørelse, hvis de medfører forøgede udgifter for kommunen.

§ 37. Folkeoplysningsudvalget afgiver udtalelse til kommunalbestyrelsen om udkast til regler for tilskud m.v., jf. § 33, stk. 4.

Stk. 2. Folkeoplysningsudvalget afgiver forslag til kommunalbestyrelsen om den samlede beløbsramme, jf. § 6, om rammens fordeling mellem områderne samt om anvendelsen af beløbsrammer til særlige formål.

Stk. 3. Folkeoplysningsudvalget træffer afgørelse om afgrænsningen af de områder, der er nævnt i § 6, stk. 1.

Stk. 4. Folkeoplysningsudvalget træffer afgørelse om tilskudsberettigende virksomhed i henhold til kapitel 4 og 5, jf. dog § 32.

Stk. 5. Folkeoplysningsudvalget træffer afgørelse om godkendelse af virksomhed for en bestemt afgrænset deltagerkreds, jf. § 8, stk. 5.

Stk. 6. Folkeoplysningsudvalget afgiver udtalelse til kommunalbestyrelsen om eventuelt gebyr i henhold til § 22, stk. 4.

Stk. 7. Folkeoplysningsudvalget afgiver indstilling eller udtalelse til kommunalbestyrelsen om nedsættelse af lokaletilskud i henhold til §§ 24 og 26.

Stk. 8. Folkeoplysningsudvalget afgiver udtalelse til kommunalbestyrelsen om væsentlige merudgifter i henhold til § 25, stk. 5, nr. 4.

Stk. 9. Folkeoplysningsudvalget påser, at tilskud ydet efter denne lov er anvendt i overensstemmelse med loven og regler fastsat i medfør heraf.

Stk. 10. Stk. 1, 2 og 6-8 finder alene anvendelse, hvis der i henhold til § 34 er nedsat et folkeoplysningsudvalg.

§ 38. Folkeoplysningsudvalget anviser lokaler m.v. og fordeler tilskud til de enkelte ansøgere, jf. kapitlerne 4, 5 og 7, efter loven og de i medfør heraf fastsatte regler, herunder de af kommunalbestyrelsen fastsatte regler, jf. § 33, stk. 4.

Stk. 2. Folkeoplysningsudvalget har ansvaret for offentliggørelsen af de af kommunalbestyrelsen fastsatte regler for at opnå tilskud m.v. til folkeoplysende virksomhed i kommunen, herunder oversigter over lokaler m.v. Folkeoplysningsudvalget har endvidere ansvaret for information, rådgivning, vejledning og administrativ hjælp til mindre og nye initiativtagere samt til andre grupper med behov herfor.

Stk. 3. Er der i henhold til § 34 nedsat et folkeoplysningsudvalg, skal udvalget støtte private bestræbelser på at tilrettelægge og gennemføre folkeoplysende virksomhed. Hvis der ikke ad privat vej kan tilbydes sådan virksomhed for børn og unge i tilstrækkeligt omfang, skal udvalget indstille til kommunalbestyrelsen, at der fremsættes kommunale tilbud i fornødent omfang, eventuelt i samarbejde med andre sektorer eller kommuner.

Stk. 4. Er der i henhold til § 34 nedsat et folkeoplysningsudvalg, kan udvalget afgive udtalelse og stille forslag til kommunalbestyrelsen om de spørgsmål, der vedrører virksomheden efter lovens kapitel 1. Et sådant udvalg skal afgive udtalelse i alle sager om de nævnte spørgsmål, der forelægges af kommunalbestyrelsen.

§ 39. Er der i henhold til § 34 nedsat et folkeoplysningsudvalg, kan udvalget stille forslag til kommunalbestyrelsen om, at der nedsættes underudvalg, og at en del af udvalgets beføjelser overlades disse. Medlemmer af underudvalg kan udpeges uden for et folkeoplysningsudvalgs medlemskreds.

*Udgifter til et nedsat
folkeoplysningsudvalgs virksomhed*

§ 40. Udgifterne ved folkeoplysningsudvalgets og dets underudvalgs virksomhed afholdes af kommunalbestyrelsen, der stiller sekretariatsbistand til rådighed.

Stk. 2. For deltagelse i møder i folkeoplysningsudvalget eller dets underudvalg kan der ydes medlemmerne diæter, erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste og befodrings-godtgørelse m.v. i overensstemmelse med reglerne i lov om kommunernes styrelse.

Stk. 3. Indenrigsministeren fastsætter regler om vederlæggelse af folkeoplysningsudvalgenes formænd.

Klagebestemmelser

§ 41. Klage over folkeoplysningsudvalgets afgørelser kan inden 4 uger fra afgørelsens meddelelse indbringes for kommunalbestyrelsen af de personer, initiativtagere, foreninger og myndigheder, som afgørelsen angår.

§ 42. Undervisningsministeren kan fastsætte regler om, at visse af kommunalbestyrelsens afgørelser kan indbringes for ministeren.

§ 43. ...

Stk. 2-4. ...

Stk. 5. En forening, som modtager tilskud efter kapitel 4, bortset fra § 8, stk. 2, skal oplyse navn og adresse samt fødselsdato og år til kommunalbestyrelsen på de deltagere, der indgår i tilskudsberegningen. En forening skal desuden for deltagere, der har hjemsted i en anden kommune, og som deltager i undervisning, studiekredse og

25. Overskriften før § 40 ophæves.

26. § 40 affattes således:

»§ 40. Udgifterne til et udvalg, som kommunalbestyrelsen har henlagt opgaver til efter § 35, stk. 2, afholdes af kommunalbestyrelsen.

Stk. 2. For deltagelse i møder i et udvalg, som kommunalbestyrelsen har henlagt opgaver til efter § 35, stk. 2, kan der ydes medlemmerne diæter, erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste og befodringsgodtgørelse m.v. i overensstemmelse med reglerne i lov om kommunernes styrelse.

Stk. 3. Indenrigs- og sundhedsministeren kan fastsætte regler om vederlag til formænd for udvalg, som kommunalbestyrelsen har henlagt opgaver til efter § 35, stk. 2.«

27. Overskriften før § 41 ophæves.

28. §§ 41 og 42 ophæves.

29. I § 43, stk. 5, 1. pkt., ændres »§ 8, stk. 2« til: »§ 8, stk. 3«.

30. I § 43, stk. 5, 3. pkt., udgår: », herunder folkeoplysningsudvalget«.

aktiviteter tilrettelagt som fleksible tilrettelæggelsesformer, oplyse personnummer, når deltagerne indgår i tilskudsberegnin- gen. Foreningen skal gøre deltagerne op- mærksom på, at personnummeret vil blive videregivet til kommunalbestyrelsen, her- under folkeoplysningsudvalget.

Stk. 6. ...

§ 45 a. Kommunalbestyrelsen kan træffe beslutning om at yde tilskud til en daghøj- skole, hvis følgende betingelser er opfyldt:

1) ...

2) Daghøjskolens formål er at tilbyde un- dervisning med folkeoplysende eller be- skæftigelses-fremmende sigte tilrettelagt for voksne.

3)-5) ...

Stk. 2-4. ...

§ 46. Formålet med Folkeuniversitetets virksomhed er gennem folkeoplysende un- dervisnings- og foredragsvirksomhed at udbrede kendskabet til forskningens me- toder og resultater.

31. § 45 a, stk. 1, nr. 2, affattes således:

»2) Daghøjskolens formål er at tilbyde un- dervisning tilrettelagt for voksne med et folkeoplysende sigte, der bl.a. kan fremme demokratiforståelse og aktivt medborger- skab, eller et beskæftigelsesfremmende sigte.«

32. I § 46 indsættes efter »resultater«:

»samt fremme demokratiforståelse og ak- tivt medborgerskab«.

§ 2

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. august 2011.

Stk. 2. Ansøgninger om tilskud og lokaler, der vedrører finansåret 2011, behandles ef- ter de hidtil gældende regler.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen skal senest den 1. januar 2012 have vedtaget og offent- liggjort en politik for den folkeoplysende virksomhed i kommunen, jf. folkeoplys- ningslovens § 34, som affattet ved denne lovs § 1, nr. 22.